
Predmet broj: S1 1 K 007121 14 Krž 9

Datum: Donesena dana 25.02.2015.godine
Otpremljena dana: 27.04.2015.godine

Vijeće u sastavu: sudija Redžib Begić, predsjednik vijeća
sudija Mirko Božović, izvjestilac
sudija, Mirza Jusufović član vijeća

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
OPTUŽENOG BRANKA VLAČE

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Nuspahić Adis

Branilac optuženog:

Advokat Rade Golić

Advokat Dragan Međedović

SADRŽAJ

OBRAZLOŽENJE	5
I. TOK POSTUPKA	5
A. PRVOSTEPENA PRESUDA.....	5
B. ŽALBE I ODGOVORI NA ŽALBE.....	5
II. OPŠTA PITANJA	6
A. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 297. ZKP BiH: BITNE POVREDE ODREDBI KRIVIČNOG POSTUPKA.....	7
1. Standardi za odlučivanje po žalbi.....	7
2. Podosnov treći: Član 297. stav 1. tačka d) ZKP BiH – u pobijanoj presudi je došlo do povrede prava na odbranu	8
(i) Žalba optuženog Branka Vlače.....	8
(ii) Stav apelacionog vijeća	8
3. Podnaslov drugi: Član 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH - optužba je prekoračena	9
(i) Žalba optuženog Branka Vlače.....	9
(ii) Stav apelacionog vijeća	9
4. Podnaslov drugi: Član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude je nerazumljiva, protivrječna razlozima presude.....	10
(i) Žalba optuženog Branka Vlače.....	10
5. Podnaslov treći: Član 297. stav 1. tačka h) - nije riješen predmet optužbe	19
B. OSNOVI ZA ŽALBU PREMA ČLANU 299. ZKP BiH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE.....	20
1. Standardi za odlučivanje po žalbi	20
(i) Navodi Žalbe optuženog Branka Vlače	21
(ii) Nalaz apelacionog vijeća	24
(iii) Tačka I1	29
(iv) Tačka I2	30
(v) Tačka I3	30
(vi) Tačka I4	31
(vii) Tačka I5	32
(viii) Tačka II	32
(ix) Tačka II1	33

(x) Tačka II2	34
(xi) Tačka II3	34
(xii) Tačka II4	35
(xiii) Tačka II5	36
C. ŽALBENI OSNOV PROPISAN ČLANOM 398. ZKP BiH - POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA	37
1. Standardi za odlučivanje po žalbi	37
2. Navodi odbane	37
(i) Stav Apelacionog vijeća	37
a. Primjena zakona	37
b. Pravna kvalifikacija djela	39
D. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 300. ZKP BiH - ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI.....	41
1. Standardi za odlučivanje po žalbi	41
2. Navodi odbrane	41
3. Navodi Tužilaštva BiH	42
(i) Stav Apelacionog vijeća	42

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudije Redžiba Begića kao predsjednika vijeća i sudija Mirka Božovića i Mirze Jusufovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravog savjetnika, Elme Karović u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Branka Vlače zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), c), e), g) i) i k), Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH), u vezi sa članom 180. stav 1. istog Zakona, odlučujući po žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužilaštvo) od dana 12.11.2014.godine i žalbi optuženog Branka Vlače, izjavljenoj po braniocima advokatima Radi Goliću i Draganu Međovića od 05.12.2014.godine, protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 007121 12 Kri od 04.07.2014.godine, nakon održane sjednice vijeća dana 25.02.2015. godine, u prisustvu optuženog i njegovih branilaca, te tužioca Tužilaštva BiH, donio je,

P R E S U D U

Odbija se, kao neosnovana žalba Tužilaštva BiH izjavljena protiv presude Suda BiH broj S1 1 K007121 12 Kri od 04.07.2014.godine, **dok se** žalba optuženog Branka Vlače, izjavljena putem branilaca advokata Rade Golića i Dragana Međovića, **djelimično** uvažava, pa se navedena presuda u osuđujućem dijelu **preinačava**

- u pogledu pravne ocjene djela, na način da se radnje optuženog navedene u osuđujućem dijelu pobijane presude pravno kvalifikuju kao krivično djelo **Zločini protiv čovječnosti (progonom) iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. ZKP BiH,**

i,

- u pogledu odluke o kazni, tako što se optuženi Branko Vlačo za navedeno krivično djelo uz primjenu odredbi iz člana 39., 42., 48. KZ BiH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od **13 (trinaest) godina,** a u koju kaznu mu se, na osnovu člana 56.KZ BiH, uračunava vrijeme provedeno u pritvoru, počev od 27.08.2011. godine (dan lišenja slobode, kada mu je određen ekstradicioni pritvor), pa nadalje

U preostalom osuđujućem dijelu, kao i nepobijajućem oslobađajućem i odbijajućem dijelu prvostepena presuda ostaje nepromjenjena.

OBRAZLOŽENJE

I. TOK POSTUPKA

A. PRVOSTEPENA PRESUDA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj: S1 1 K007121 12 Kri od 04.07.2014.godine optuženi Branko Vlačo je na osnovu odredbe člana 285. ZKP BiH oglašen krivim da je radnjama opisanim u tačkama I, I(1), I(2), I(3), I(4), I(5), II, II(1), II(2), II(3), II(4), II(5) izreke pobijane presude počinio krivično djelo: Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), c), e), i) i k), a sve u vezi sa članom 180. stav 1., članom 29. i članom 31. KZ BiH, pa ga je Sud za navedeno krivično djelo, na osnovu odredbi iz člana 39., 42., 48. KZ BiH osudio na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina. Istom presudom, a na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH optuženi Branko Vlačo oslobođen je optužbe da je radnjama opisanim pod tačkama I.1, I.3., I.7 i II.5 optužnice počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), c) i k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. istog Zakona, te je konačno na osnovu člana 283. tačka b) ZKP BiH, prema optuženom Branku Vlači istom presudom odbijena optužba da bi radnjama opisanim pod tačkama I.6. i II.1 optužnice počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), g) i i) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. istog Zakona.

2. Istom presudom se na osnovu člana 56. KZ BiH optuženom Branku Vlači u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i to od 27.08.2011. godine (dan lišenja slobode, kada mu je određen ekstradicioni pritvor), pa nadalje. Takođe, na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH, optuženi je dužan naknaditi troškove krivičnog postupka u iznosu od 300,00 KM, na ime sudskog paušala, a sve u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti presude. Dok je u odnosu na oslobađajući i odbijajući dio presude u skladu sa članovima 188. stav 2. i 189. stav 1. ZKP BiH optuženi oslobođen od naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

3. Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni su sa eventualnim imovinsko-pravnim zahtjevom, upućeni na parnicu.

B. ŽALBE I ODGOVORI NA ŽALBE

4. Žalbu protiv ove presude izjavilo je Tužilaštvo BiH i to zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji iz člana 300. stav 1. ZKP BiH sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH u cjelosti žalbu prihvati kao osnovanu, te preinači pobijanu presudu i da optuženom za počinjeno krivično djelo izrekne kaznu dugotrajnog zatvora, ili podredno kaznu zatvora u trajanju dužem od 15 godina.

5. Optuženi Branko Vlačo putem svojih branioca izjavio je žalbu na presudu i to zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz član 297. stav 1. tačke d), h), j), i k) ZKP BiH, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 299. ZKP BiH, povrede krivičnog zakona iz člana 298. ZKP BiH i odluke o krivičnopravnoj sankciji iz člana 300. ZKP BiH sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH žalbu uvaži, ukine pobijanu presudu i održi pretres, ili preinači prvostepenu presudu i optuženog oslobodi od optužbe.

6. Takođe, Sud je zaprimio i odgovore stranaka na uložene žalbe.

7. U svom odgovoru na žalbu branilaca optuženog, Tužilaštvo se osvrnulo na sve žalbene navode, ukazujući na neosnovanost istih, uz prijedlog da vijeće Apelacionog odjeljenja žalbu odbije kao neosnovanu.

8. Odgovor na žalbu je dostavio i branilac optuženog Branka Vlače, u kojoj ističe neosnovanost navoda žalbe Tužilaštva BiH, navodeći da je odbrani nejasno iz kojih se razloga za optuženog traži bar malo veća kazna od izrečene, jer to može biti i 16 (šesnaest) godina, pa je nejasno kako bi jedna godina uticala na ciljeve specijalne i generalne prevencije.

9. Na javnoj sjednici vijeća održanoj dana 25.02.2015. godine, u smislu člana 304. ZKP BiH, tužitelj Tužilaštva BiH, kao i branioci optuženog ostali su kod pismeno iznijetih žalbenih prigovora i razloga. Branilac optuženog advokat Rade Golić je u svom usmenom obraćanju dao šire obrazloženje žalbe, te se dodatno osvrnuo na nepostojanje širokog i sistematičnog napada na području općine Vogošća, u inkriminisanom periodu.

10. Nakon što je u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu u okviru istaknutih žalbenih navoda, vijeće Apelacionog odjeljenja (Apelaciono vijeće/Vijeće) je donijelo odluku kao u izreci iz razloga kako slijede.

II. OPŠTA PITANJA

11. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, Apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalioca da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav 1. tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.

12. Budući da Apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude.

13. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.

14. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega će Apelaciono vijeće neobrazložene i nejasne žalbene prigovore, shodno ustaljenoj praksi apelacionih vijeća¹, odbaciti bez daljeg razmatranja.

A. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 297. ZKP BiH: BITNE POVREDE ODREDBI KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

15. U skladu sa članom 296. ZKP BiH, presuda se može pobijati zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka definisane su članom 297. ZKP BiH.²

16. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan utjecaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).

17. Apsolutno bitne povrede ZKP BiH taksativno su nabrojane u tačkama od a) do k) stava 1. člana 297. ZKP BiH.

18. Ukoliko bi Apelaciono vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu, izuzev u slučajevima iz člana 314. stav 1. ZKP BiH.³

19. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu, već postoje u slučaju kada sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude, nije primjenio ili je nepravilno primjenio koju odredbu zakona o krivičnom postupku, ali samo ukoliko je to bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

20. U odnosu na navode da je povreda načela krivičnog postupka mogla imati negativan utjecaj na donošenje zakonite i pravilne presude, nije dovoljno da podnosilac žalbe jednostavno

---

¹ v. MKSJ: Drugostepena presuda u predmetu Krajišnik, par. 17.: Drugostepena presuda u predmetu Martić, par. 15; Drugostepena presuda u predmetu Strugar, par. 17. Ovakvu praksu je kroz svoje odluke slijedilo više žalbenih vijeća Suda BiH, u tom smislu v. Trbić, drugostepena presuda broj: X-KRŽ-07/386 od 21.10.2010. godine.

² Član 297. **Bitne povrede odredaba krivičnog postupka:** (1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji: a) ako je Sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja, b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti, c) ako je glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa, d) ako je povrijeđeno pravo na odbranu, e) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu, f) ako je Sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa, g) ako je Sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, h) ako Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe; i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda, j) ako je optužba prekoračena, k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

³ Član 314. **Preinačenje prvostepene presude:** (1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 297. stav (1) tačka f), g) i j) ovog zakona.

tvrdi da se procesna povreda *hipotetički* mogla negativno odraziti na donošnje zakonite i pravilne presude, već će žalbeno vijeće zaključiti da se povreda načela krivičnog postupka desila samo ako podnositelj žalbe pokaže da je ona materijalne prirode i da se ne može zaključiti da navedena povreda nije negativno utjecala na donošenje zakonite i pravilne presude. Naime, kada žalbeno vijeće smatra da je donesena zakonita i pravilna presuda bez obzira na povredu postupka takve prirode, žalbeno vijeće će zaključiti da član 297. stav 2. ZKP BiH nije prekršen.

2. Podosnov treći: Član 297. stav 1. tačka d) ZKP BiH – u pobijanoj presudi je došlo do povrede prava na odbranu

(i) Žalba optuženog Branka Vlače

21. **Branilac ističe da se optuženi nije u toku krivičnog postupka branio od odgovornosti za koje je osuđen (izvršilac, saizvršilac i pomagač), jer mu se optužnicom stavljalo na teret da je bio član u udruženom zločinačkom poduhvatu, čime je po ocjeni odbrane došlo do povrede prava na odbranu, jer nije bio upoznat sa pravnim i činjeničnim optužbama.**

(ii) Stav apelacionog vijeća

22. Povreda prava na odbranu postoji kada nisu primjenjena ili su nepravilno primjenjena pravila postupka na štetu optuženog. Svaka povreda procesne norme na štetu optuženog ima značenje da je povrijeđeno njegovo pravo na odbranu zagantovano međunarodnim aktima. Ukoliko je počinjena takva povreda, a ovlašteni procesni subjekt na nju žalbom ukaže, ista ima karakter apsolutno bitne povrede krivičnog postupka, koja uvijek za rezultat ima ukidanje presude.

23. Apelaciono vijeće smatra da u toku prvostepenog postupka nije došlo do povrede prava na odbranu optuženog, jer je optuženi bio upoznat sa činjeničnim optužbama protiv sebe, jer su protupravne radnje optuženog konkretno navedene u činjeničnom opisu optužnog akta.

24. U samoj optužnici u činjeničnom dijelu su navedene sve optužbe koje se optuženom stavljaju na teret, tako da je isti bio upoznat sa činjeničnim dijelom, bez obzira na pravnu kvalifikaciju oblika učešća u radnjama izvršenja utvrđenim u pobijanoj presudi.

25. Član 6. stav (1) i (3) EKLJP reguliše pravo na pravično suđenje, te sadrži niz osnovnih obaveznih procesnih prava koje čine minimum koja su optuženom zagantovana. Vijeće napominje da optuženi ima pravo da na jeziku koji razumije bude odmah obavješten o prirodi i razlogu optužbe protiv njega. Ovo pravo je tijesno povezano sa pravom optuženog da mu se mora omogućiti adekvatno vrijeme i mogućnost za pripremu odbrane, što sve treba biti cijenjeno u kontekstu krivičnog postupka i procedure koja je propisana ZKP BiH. Imajući u vidu da je u optužnom aktu navedeno šta se optuženom stavlja na teret, te da je isti prilikom izjašnjenja o krivnji i poslije na statusnoj konferenciji održanoj 17.12.2013.godine, prije početka glavnog pretresa na upit Suda potvrdio da je primio optužnicu i istu razumio, prema ocjeni ovog vijeća, ni u smislu člana 6(3) nije došlo do povrede prava na odbranu optuženog Branka Vlače.

26. Imajući u vidu naprijed navedeno, ovo vijeće ne može prihvatiti tvrdnju iz žalbe da je pravo na odbranu optuženog povrijeđeno, jer je on od momenta dostavljanja potvrđene optužnice bio upoznat sa inkriminacijama koje su mu stavljene na teret i mogao je, koje pravo je i iskoristio, iznositi odbranu u cilju osporavanja tvrdnji Tužilaštva BiH.

3. Podnaslov drugi: Član 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH - optužba je prekoračena

(i) Žalba optuženog Branka Vlače

27. **Odbrana smatra da je prekvalifikacijom optužbe sa učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na saizvršilaštvo, koji po ocjeni odbrane predstavlja znatno teži vid učešća u izvršenju krivičnog djela, sud u pobijanoj presudi učinio bitnu povredu iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH. Naime, odbrana smatra da je došlo do prekoračenja optužbe, jer je navodni doprinos krivičnom djelu optuženog proglašen odlučujućim, a umišljaj direktnim, te je na taj način optuženom dodana značajna kriminalna količina.**

(ii) Stav apelacionog vijeća

28. Članom 280. ZKP BiH propisana je vezanost presude za optužbu i to u smislu da se presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj optužnici. Vijeće ističe da je neophodno da postoji identitet presude i optužbe i on se ogleda u identitetu obima i sadržaja. Međutim, odredbom stava 2. istog člana propisano je da sud nije vezan za prijedloge tužioca u pogledu pravne ocjene djela.

29. Objektivni identitet optužbe i presude obuhvata u tom smislu sve pravno relevantne činjenice iz kojih proizlazi subjektivna i objektivna obilježja krivičnog djela, a to znači da identitet mora postojati u pogledu radnje izvršenja krivičnog djela i njegove posljedice opisane u optužnici i presudi, pa identitet neće postojati ukoliko se presuda temelji na činjenicama koje su drugačije nego činjenice koje optužnica navodi, a iz kojih proizlazi i različitost radnje izvršenja i elementi krivičnog djela.⁴

30. U konkretnom slučaju presuda se temelji na činjenicama iz optužnog akta što ukazuje da nije došlo do prekoračenja optužbe, ali je vijeće u pobijanoj presudi našlo da optuženi u radnjama koje mu se stavljaju na teret nije učestvovao kao član UZP-a, već kao saizvršilac.

31. Članom 227. stav (1) tačka c) ZKP BiH jasno je propisano da optužnica mora sadržavati opis djela iz kog proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, te ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo *što preciznije odredi*. Sve ovo predstavlja činjenični osnov optužnice kojim se određuje predmet krivičnog

---

⁴ Vidi Komentar zakona o krivičnom postupku/kaznenom postupku u Bosni i Hercegovini, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, Sarajevo 2005.godine (Komentari Zakona o krivičnom postupku u BiH), str 773 na jezicima BiH.

postupka, odnosno predmet glavnog pretresa. Činjenični osnov optužbe određuje predmet suđenja i on je osnova za presudu. Obaveza da se iznese kratak pregled činjeničnog stanja mora se tumačiti u svjetlu prava optuženog zagarantovanih odredbama člana 7. stav (3) ZKP BiH i člana 6. stav (1) EKLJP, u kojima se propisuje da prilikom utvrđivanja optužbi protiv njega, optuženi ima sljedeća konkretna prava: 1) da bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega, 2) pravo na pošteno suđenje, 3) pravo na adekvatno zastupanje, te 4) pravo da pripremi svoju odbranu.

32. Nadalje, odredbom člana 227. stav (1) tačka d) ZKP BiH propisano je da optužnica sadrži zakonski naziv krivičnog djela, s navođenjem odredbe krivičnog zakona. Zakonski naziv krivičnog djela je naziv djela prema KZ BiH, uz navođenje zakonske odredbe koja odgovara tom krivičnom djelu, njegovom osnovnom ili kvalifikovanom obliku, obliku odgovornosti ili neke druge odredbe materijalnopravnog karaktera koja se može primijeniti u konkretnom slučaju.

33. Prigovor odbrane da je prekvalifikacijom učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu u saizvršilaštvo došlo do prekoračenja optužbe, jer je saizvršilaštvo po ocjeni odbrane znatno teži vid učešća u izvršenju krivičnog djela od UZP-a, ovo vijeće smatra u cijelosti neosnovanim.

34. Elementi neophodni za dokazivanje odgovornosti u okviru osnovnog oblika udruženog zločinačkog poduhvata su pluralitet osoba, zajednički plan ili cilj da se izvrši krivično djelo i učešće ili pridruživanje optuženog u izvršenju tog plana ili cilja. Učesnici učestvuju u zajedničkoj radnji i njihov doprinos je značajan, te samim tim učešće u UZP-u obuhvata širi obim odgovornosti.

35. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono vijeće je utvrdilo da pri pravilnoj primjeni zakona na utvrđeno činjenično stanje, oblik učešća optuženog Branka Vlače ukazuje na pravilan tip odgovornosti iz člana 180. stav 1. KZ BiH, a ne kako se to navodi u pobijanoj presudi član 180. stav 1. i član 29. i član 31.KZ BiH. Obzirom da je činjenično stanje u ovom predmetu pravilno utvrđeno, Apelaciono vijeće je preinačilo prvostepenu presudu i pravilno primijenilo odredbe materijalnog zakona u vezi krivične odgovornosti optuženog Branka Vlače, o čemu će više biti riječi u dijelu koji se odnosi na povrede krivičnog zakona.

4. Podnaslov drugi: Član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude je nerazumljiva, protivrječna razlozima presude

(i) Žalba optuženog Branka Vlače

36. **Branilac ukazuje da je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH učinjena i time što iz činjeničnog opisa ne proizlazi jasna radnja svakog saizvršioca i kojim radnjama su učestvovali u izvršenju djela, čime je izreka presude protivrječna razlozima presude.**

37. Prema navodima odbrane, brisanjem činjeničnog djela koji se odnosi na UZP, u činjeničnom dijelu su izostali podaci o saizvršiocima i radnjama saizvršioca, tako da obrazloženje presude ne korespondira sa izrekom presude.

38. Apsolutno bitna povreda odredaba krivičnog postupka u skladu sa članom 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH postoji kad prvostepena presuda, kao formalni sudski akt, sadrži određene nedostatke u izreci i obrazloženju, koji su po svojoj prirodi takvi, da onemogućavaju ispitivanje njene zakonitosti i pravilnosti.

39. Nakon što je detaljno i s dužnom pažnjom analiziralo pobijanu presudu, sa aspekta postojanja nedostataka koji bi mogli da predstavljaju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH, Apelaciono vijeće je zaključilo da presuda ne sadrži manjkavosti koje su navedene u tački k), kako je to u žalbi paušalno navedeno, te je stoga prigovore branioca valjalo odbiti kao neosnovane.

40. Ovaj žalbeni prigovor odbrane je direktno povezan sa prigovorom odbrane kojim se ističe povreda prava na odbranu zbog oglašavanja optuženog krivim za pojedine radnje kao saizvršilac i zbog navodnog prekoračenja optužbe. Prema ocjeni ovog vijeća nije bilo neophodno u činjeničnom opisu konkretno navesti s kim je optuženi učestvovao u radnji izvršenja, zato što član 180. stav 1. KZ BiH obuhvata sve oblike krivične odgovornosti (direktni izvršilac, saizvršilac, pomagač), pa stoga svaki *actus reus* optuženog ili radnja izvršenja odgovora oblicima krivične odgovornosti navedenim u članu 180. stav 1. KZ BiH, jer se u konkretnom slučaju radi o o djelima koja imaju sistemski karakter i radnje optuženog se međusobno prepliću, a u izvršenje istog je uključen veći broj lica. Stoga po ocjeni ovog vijeća izreka presude nije protuvriječna razlozima presude.

41. Ovo vijeće je optuženog našlo krivično odgovornim po osnovu individualne krivične odgovornosti iz člana 180. stav 1. KZ BiH, čija se primjena ograničava na krivična djela Zločine protiv čovječnosti i djela suprotna međunarodnom pravu u članovima 171. do 179. (izuzev člana 176.). On takođe predviđa dodatne oblike odgovornosti, koji su zasebni i konkretniji od onih koji su navedeni u opštem dijelu KZ BiH u članovima 21., 29., 30., 31. u vezi sa članovima 33., 34. i 35. KZ BiH, tako što je propisano da je za krivično djelo odgovorna ona osoba koja planira, pokrene, naredi, učini, podstrekava ili pomaže u planiranju, pripremi ili učinjenju krivičnih djela koja su pobrojana.

42. **Branilac smatra da je bitna povreda iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, učinjena i time što iz obrazloženja presude ne proizlazi da je napad bio usmjeren protiv hrvatskog stanovništva, dok se u izreci navodi da je napad bio protiv civilnog nesrpskog stanovništva opštine Vogošća i drugih opština Grada Sarajeva, a u cilju progona bošnjačkog i hrvatskog stanovništva.**

43. Prema ocjeni vijeća u konkretnom slučaju ne radi se o povredi iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, jer presuda nije protuvriječna sama sebi niti razlozima presude. U izreci u uvodnom dijelu se navodi da je napad bio protiv nesrpskog civilnog stanovništva, a u cilju progona muslimanskog i hrvatskog stanovništva.

44. Jedan od opštih elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, pored postojanja širokog ili sistematičnog napada, znanja optuženog za napad i da njegova djela predstavljaju dio napada jeste da napad bude usmjeren protiv „bilo kojeg civilnog stanovništva“, što ukazuje da riječ „neko“ /ili „bilo kcjje“/ civilno stanovništvo podrazumjeva da je nacionalnost ili etnička pripadnost stanovništva nevažna ako je to stanovništvo pretežno civilnog karaktera.

Prvostepena presuda Kunarac kaže da „bilo kcj“ civilno stanovništvo znači da se u ovu kategoriju može uvrstiti i napad države na svjce stanovnike.⁵

45. Stoga odrednica iz izreke presude napad protiv **nesrpskog** civilnog stanovništva, ne znači kako to žalba tvrdi, da se radi o napadu protiv muslimanskog i hrvatskog stanovništva, već može podrazumjevati napad usmjeren samo protiv muslimanskog stanovništva.

46. Element progona između ostalog jeste namjerno i teško uskraćivanje osnovnih prava zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici, protiv bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu. U prvostepenoj presudi je utvrđeno da je državna politika bila u cilju progona muslimanskog i hrvatskog stanovništva, a koji se direktno odnosi na element progona kao radnje izvršenja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti i vezano je direktno za plan koji je šire postavljen, pa kako se to i navodi u izreci same presude „*provođerjem državne politike izvrši progon bošnjačkog i hrvatskog stanovništva na nacionalncj i vjerskcj osnovi sa teritorije Srpske Republike BiH*“, a ne odnosi se ni na koji način na opšte elemente krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH.

47. **Nerazumljivost i protivrječnost izreke presude, razlozima presude odbrana nalazi i u samom uvodnom dijelu izreke presude gdje postoji nesaglasnost u navođenju opština sa kojih je navodno izvršen progon stanovništva i na kojim opštinama je postojao napad. Tako da se kod progona navode opština Vogošća, Ilijaš, Centar i druge opštine grada Sarajeva, a kod napada samo opština Vogošća, Ilijaš i dio opštine Centar.**

48. Iako je progon šire postavljen od napada u izreci presude, izreka nije nerazumljiva, jer se u obrazloženju presude navode tačna mjesta i opštine na kojima je egzistirao širok i sistematičan napad i u kom periodu, pri čemu razmjere progona ne moraju odgovarati razmjerima napada. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da se progon stanovništva desio na području općina Vogošća, Ilijaš, Centar i drugih opština grada Sarajeva, te da radnje optuženog koje je poduzimao na području općine Vogošća predstavljaju segment progona, a u kontekstu i kao dio širokog i sistematičnog napada na području **opština Vogošća, Ilijaš i dio opštine Centar.**

49. U predmetu *Tadić* pretresno vijeće je istaklo sljedeće: *“Iako je tačno da izolovana, nasumična cjela ne treba da budu uključena u definiciju zločina protiv čovječnosti, to je svrha zahijeva da cjela budu usmjerena protiv civilnog stanovništva i stoga “čak i izolovano cjelo može da predstavlja zločin protiv čovječnosti ako je proizvod političkog sistema zasnovanog na teroru ili progону”⁶.*

50. Iz naprijed navedenog je jasno da su radnje optuženog Branka Vlače koje je poduzimao na području općine Vogošća izvršene kao dio širokog i sistematičnog napada, a kao proizvod političkog sistema progona.

51. **Protivrječnost izreke presude i obrazloženja, odbrana dalje vidi i u odnosu na nabrojane logore za civile u izreci presude Bunker, Sonja, Nakina garaža, Planjina kuća, jer je u uvodnom dijelu izostavljena Sonja, a u razlozima presude ispušten je Bunker, a pominje se objekat Kontiki.**

⁵ Tužilac protiv Tadića, predmet br. IT-94-1-T, Mišljenje i presuda, 7. maj 1997., par. 635. Tužilac protiv Krnojelca, predmet br. IT-96-23/1-T, od 22.02.2001.godine, str.132;

⁶ Prvostepena presuda (mišljenje i presuda) DuškoTadić broj IT 94-1 od 7. maj.1997. godine, paragraf 649

52. Međutim iz same izreke presude očigledno je da se objekti Kontiki – Sonja povezani i da se radi o dijelovima istog ugostiteljskom objektu, odnosno zatočeničkom objektu. Također u uvodnom dijelu izreke se u dva navrata pominju logori za civile i to prvo da je **optuženi bio** upravnik logora Bunker, Nakina garaža, Planjina kuća, a u drugom dijelu uvoda izreke presude da je **učestvovao u uspostavljanju i organizovanju logora** za civile Bunker, Sonja, Nakina garaža i Planjina kuća.

53. Tako da u ovom dijelu vijeće smatra da izreka nije nerazumljiva, te se kroz obrazloženje presude, a kako u svojoj žalbi i sam branilac navodi objekti Sonja i Kontiki pominju u kontekstu istog objekta. Kao što se navodi i u činjeničnom opisu tačke I osuđujuće presude „...u sastavu logora za civile Bunker su bile i prostor,je ugostiteljskog objekta „Kontiki“ – „Sonja“ i pomoćne prostor,je...“. Samim tim što je u uvodnom dijelu izreke presude u jednom dijelu izostavljeni objekti „Sonja“ i „Kontiki“, a u drugom dijelu samo objekat „Sonja“ u kontekstu činjenice da je optuženi bio upravnik istih, ne predstavlja smetnju, jer se radilo o jednom istom objektu.

54. Također, kao mjesto izvršenja protupravnih radnji u podtačkama tačke I navodi se samo objekat „Bunker“, o čemu je u presudi dato adekvatno obrazloženje.

55. **Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, odbrana vidi i u navođenju različite terminologije u kojem su zatvarana lica, u jednom dijelu se navodi logor, a u dugom zatvor za civile, odbrana smatra da se za logor vezuju karakteristična nadležnost i organizacija, te je smatra odlučnom činjenicom.**

56. U različitim periodima navedeni objekti su imali i različit status, tako da navođenje različitih imena koji ih definišu u izreci presude nije greška, jer karakter objekta u kojem su civili bili zatočeni bez pravnog osnova ne predstavlja element bića ovog krivičnog djela, a samim ti niti odlučnu činjenicu u ovom predmetu. U kontekstu ovih objekata bitna je činjenica da bez obzira na njihov status civili su u ovom objektima bili protupravno zatočeni.

57. Osnivač tih objekata je isprva bio Krizni štab općine Vogošća, a nakon toga Ministarstvo pravde Srpske Republike BiH. Naime, iz materijalne dokumentacije proizlazi da je Odluka o osnivanju kazneno popravnog doma Butmir – Ilidža, objavljena u Službenom glasniku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, broj 10 od dana **30.06.1992.godine**, a iz Rješenja uloženog kao dokaz Tužilaštva BiH T-28 proizlazi da se u okviru Kazneno popravnog doma Butmir –Ilidža osniva odjeljenje za pritvor u Vogošći.

58. Rješenjem Ministarstva pravde - Srpske Republike Bosne i Hercegovine, broj 01-131/92 od **21.07.1992.godine** Branko Vlačo se postavlja za upravnika odjeljenja za pritvor Kazneno popravnog doma Butmir - Ilidža koji je smješten u Vogošći.

59. Iz naprijed navedenog proizlazi status zatvora za navedene objekte od 30.06.1992.godine, ali zbog uslova koji su detaljno opisali svjedoci u svojim iskazima isti nije imao osobine pritvora/zatvora, već se radilo o zatočeničkim objektima za civile, u kojima su isti držani bez pravnog osnova.

60. **Odbana osporava da je napad bio protiv civilnog stanovništva, smatrajući da je Sud morao cijeniti dokaz O-5 gdje se navodi da se radilo o ratnim zarobljenicima.**

61. Vijeće je izvršilo uvid u dokaz broj O-5, koji se odnosi na akt Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, broj 07-03-91-1/12 od

28.09.2012.godine u prilogu kojeg se dostavlja Tužilaštvu BiH vojna evidencija sa kojom raspolaže ovaj Sektor za lica navedena kao oštećeni u optužnici i pobijanoj presudi.

62. U vezi navoda da je vijeće u pobijanoj presudi propustilo da cijeni ovaj dokaza u cijelosti, Apelaciono vijeće primjećuje da se vijeće u dijelu koji se odnosi na status oštećenih osvrnulo na dokaze odbrane vezano za vojnu evidenciju oštećenih, te je navelo: „...vijeće je cijenilo i navode odbrane da su neki svjedoci svjedočili na okolnost naoružavanja muslimana i činjenice da se u vojnim evidencijama isti vode kao pripadnici Armije BiH i prije samog napada, no ni ove činjenice same po sebi ne ukazuju da se radilo o ratnim zarobljenicima.“

63. Također, stav vijeća MKSJ-a iznesen u presudi *Tužilac protiv Halilovića* se navodi: *Iako pripadnost oružanim snagama može ozbiljno upućivati na to da žrtva direktno učestvuje u neprijateljstvima, ona nije pokazatelj koji bi sam po sebi bio dovoljan za takav zaključak.*⁷

64. Činjenica da su neki od civila imali naoružanje, koje su predali znatno prije njihovog hapšenja, ne oduzima im civilni status, s obzirom da nisu bili uključeni ni u kakve vojne aktivnosti prilikom hapšenja.

65. Prema definiciji zaštićene kategorije iz člana 3. stav 1. Ženevskih konvencija to su "lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i ... lica onesposobljena za borbu". U smislu odredbe zajedničkog člana 3. civilom se smatra lice koje "ne učestvuje neposredno u neprijateljstvima" i koje nije pripadnik oružanih snaga, odnosno nije borac.

66. Iz dokaza T-124 proizlazi da se ni 09.08.1992.godine nije znalo koji je status zatvorenika u zatočeničkim objektima u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini, pa je u tom smislu oformljena komisija koja je preko nadležnih državnih organa trebala ostvariti uvid u status lica smještenih u sabirnim centrima i drugim objektima za zarobljavanje u Srpskoj Republici Bosne i Hercegovine, odnosno da li se radi o civilnom stanovništvu, ratnim zarobljenicima, ratnim zločincima, licima koja podležu krivičnoj odgovornosti, te da ubrzaju postupak kategorizacije tih lica, utvrđivanje odgovornosti i izricanje sankcije.

67. U prvostepenoj presudi *Kunarac* se kaže: „neku osobu će se smatrati civilom tako dugo dok postoji sumnja u vezi sa njegovim ili njenim statusom“⁸

68. Pojam „civilnog stanovništva“ treba shvatati šire. U prvostepenoj presudi *Kordić* kaže se da „prisustvo određenih ne-civila u toj populaciji ne mijenja njen karakter“⁹

69. Prvostepena presuda *Krncjelac* podržala je širu definiciju civila, koja može da "uključuje i pojedince koji su u određenom trenutku činili djela pružanja otpora, kao i osobe koje su u vrijeme počinjenja zločina bile van bojnog ustroja (*hors de combat*).“¹⁰

---

⁷ Halilović, presuda Pretresnog vijeća od 16.11.2005.g., parag 33 – 34. Naglasiti da legalnost napada na pripadnika oružanih snaga ne zavisi od direktnog učešća te osobe u neprijateljstvima. Pojam direktnog učešća u neprijateljstvima odnosi se na civile, ne na borce ili vojnike, te su civili i borci/vojnici dvije međusobno isključujuće kategorije.

⁸ Predmet *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i dr.*, broj predmeta IT – 96/23 /1-T, paragraph 426; Vidi član 50(1) Dopunskog protokola I

⁹ Prvostepena presuda u predmetu *Tadić*, para. 638. Prvostepena presuda u predmetu *Kordić*, para 180;

70. Činjenica da su oštećeni prilikom lišavanja slobode predali oružije, uz obećanje da se nikome neće ništa desiti, ukazuje da su u momentu zarobljavanja radilo o licima koji nisu učestvovala u neprijateljstvima, koja su unaprijed predala oružije, kao uslov za sigurno napuštanje teritorije na kojoj su živjeli. Što nedvosmisleno ukazuje na civilni status zatočenika u objektima Bunker, Sonja, Nakina garaža, Planjina kuća.

71. Ovo vijeće podsjeća i na stav koji je iznijelo žalbeno vijeće MKSJ-a u predmetu *Kvočka* ...da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. *Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.*¹¹

72. **Nedavanjem obrazloženja za tačku II-1 za mjesece maj, juni, juli, već samo za mjesece od augusta do oktobra, iako se u izreci navodi vremenski period inkriminacija od maja do oktobra, za šta je optuženi oglašen krivim odbrana smatra da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH.**

73. Uvidom u obrazloženje tačke II-1 presude, vijeće je utvrdilo da zaista nisu navedene inkriminacije optuženog za period maj, juni, juli, već samo za august, septembar i oktobar. Imajući u vidu da je u pobijanoj presudi utvrđeno da je optuženi **progon učinio odvođenjem u ropstvo** za tačku II -1, u periodu od maja do kraja oktobra 1992.godine, ovo vijeće ističe da kada je progon u pitanju mora se prošireno gledati na vrijeme izvršenja djela.

74. Vrijeme izvršenja djela po ocjeni ovog vijeća nije odlučna činjenica, već su bitne radnje optuženog za koje je vijeće u pobijanoj presudi dalo obrazloženje i utvrdilo da je iste počinio *sa cijem progona usmjerenim protiv civilnog muslimanskog stanovništva, a u okviru širokog i sistematičnog napada.*

75. Također u pobijanoj presudi je utvrđeno da djela optuženog predstavljaju dio rasprostranjenog i sistematskog napada protiv civilnog stanovništva, tako da odrednica u kom vremenskom periodu je optuženi poduzimao radnje odvođenja u ropstvo progonom nije od odlučujućeg značaja, jer su te njegove radnje izvršene u kontekstu i kao dio napada i predstavljale su dio napada koji je trajao u periodu od početka maja 1992.godine do 21. oktobra 1992.godine. Radnje optuženog su se čak mogle desiti i poslije vremenskog perioda za koji je utvrđeno trajanje širokog i sistematičnog napada, te bi i dalje mogle biti kvalifikovane kao dio napada ako su se desile u kontekstu napada.¹²

76. **Odbrana smatra bitnom povredom iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH to što je vijeće kvalifikovalo radnje iz tačke I4 kao radnje iz tačke i)- (protupravni nestanak lica), ne dajući obrazloženje za bitna obilježja ovog djela.**

77. Vijeće smatra da je u pobijanoj presudi za tačku I4 dato obrazloženje zbog čega je i izvršena prekvalifikaciju (sa ubistva na prisilni nestanak osoba) i dati razlozi za radnju izvršenja

---

¹⁰ Prvostepena presuda u predmetu *Tadic*, par. 638, 643; *Tužilac protiv Jelisica*, IT-95-10-T, Presuda, 14. Decembar 1999. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Jelisic*), par. 54; Prvostepena presuda u predmetu *Blaškic*, par. 214; Prvostepena presuda u predmetu *Kunarac*, 425.

¹¹ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, par. 23-25

¹² Presuda Ratko Dronjak, broj S1 1 K 003420 12 Krž 7 od 21.02.2013.godine, strana 25;

optuženog i pravnu kvalifikaciju, prethodno obrazlažući opšte elemente za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH. Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno i potpuno utvrdilo činjenično stanje, te na takvo utvrđeno činjenično stanje pravilno primjenilo odredbe materijalnog krivičnog prava, kvalifikujući radnje optuženog kao prisilni nestanak iz člana 172. stav 1. tačka i) KZ BiH, jer kako se to navodi u pobijanoj presudi *“iz provedenih dokaza ne proizlazi da je narjera optuženog bila da se pomenuta grupa bošrjaka, nakon što je dovedena, iz logora “Bunker” liši života”, te je utvrdilo da je optuženi Branko Vlačo nezakonito držao grupu Bošrjaka, a zatim ih predao rjemu poznatim licima, kcji ih vode u nepoznatom pravcu i od tada im se gubi svaki trag*”, iz čega proizlazi krivična odgovornost optuženog kao pomagača u tuđoj radnji. U smislu odredbe člana 280. stav 2. ZKP BiH Sud nije vezan za prijedlog tužioca u pogledu pravne ocjene djela.

78. Odbrana smatra bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) izostanak obrazloženja, odnosno brisanje činjenica kada je osnovano odjeljenje zatvora Kula, čiji je upravnik bio optuženi.

79. Navod odbrane da je izostavljanje činjenice iz izreke presude koja se odnosi na status Branka Vlače kao upravnika Odjeljenja zatvora Kula od 14.jula 1992.godine, dovelo do bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, ovo vijeće smatra neosnovanim. Naime, u pobijanoj presudi je utvrđen status optuženog Branka Vlače, a pri čemu je iz izreke izbačena samo vremenska odrednica od kojeg datuma je optuženi stekao status upravnika, ali ostao je dio koji se odnosi na status i da je isti upravljao objektima u kojima su bili zatvoreni civili. Tako da se u dispozitivu osuđujuće presude navodi *„pod upravom Vlačo Branka i u kcjcj je kasn.je osnovano i ocje.jer.je zatvora Kula...a u obrazloženju se zaključuje „a u kcjcj je, i nakon uspostave ocje.jer.ja zatvora Kula, zatvorene civile i da.je držao bez pravnog osnova, ne saopštavajući im razlog r.jihovog zatvaranja, te i da.je omogućavao korišter.je zatvorenih civila za prisilne radove i za „živi štiti“*. Dok je iz izreke izbačen samo dio *“č.ji upravnik je od 14.jula 1992.godine postao Branko Vlačo”*.

80. Činjenica da se izmjenio status *optuženog i naziv objekta, i kcjeg se datuma to desilo n.je uticalo na osnov zatvaranja, status i tretman zatvorenih civila u Planjincj kući, Nakincj garaži i Bunkeru, ocje.jer.ju zatvora Kula, sm.ještenog u Vogošći, jer za cijelo vrijeme trajanja zatočeništva civili su bili zatvoreni bez pravnog osnova.*

81. Tako se u pobijanoj presudi navodi da iz iskaza saslušanih svjedoka¹³, proizlazi da im prilikom zatvaranja, kako u kasarni u Semizovcu, tako i u zatvorima za civile „Nakina garaža“ i „Planjina kuća, kao i za vrijeme trajanja zatočenja u istim, niko nije rekao razlog zbog kojeg su lišeni slobode, nisu ispitivani niti je u odnosu na njih vođen neki postupak.

82. Kako se navodi u pobijanoj presudi, Tužilaštvo BiH je van razumne sumnje dokazalo da je zatvaranje civila u navedenim objektima bilo nezakonito i bez pravnog osnova. Tako da datum kada je tačno Branko Vlačo postao upravnik Odjeljenja zatvora Kula u Vogošći nije od presudnog značaja za utvrđenje njegove odgovornosti. U pobijanoj presudi je vijeće van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi bio upravnik objekata u kojim su civili držani nezakonito i bez pravnog osnova.

---

¹³ Svjedoci, Osman Tiro, Rašid Hodžić, Mustafa Dervišević, Asim Šehić, Hikmet Brkić, Refik Šehić, Mirsad Šehić, Eset Muračević

83. U prvostepenoj presudi se u kontekstu statusa optuženog navodi: *“Iz iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je zaključilo da je objekat „Nakina garaža“ bio zatvor u kćji su premješeni civili kćji su prethodno bili zatvoreni u kasarni u Semizovcu, a kćji je organizovao i istim upravljao, upravnik zatvora, optuženi Branko Vlačo. Ulogu optuženog u ovom logoru opisuju brcjni svjedoci, kćji, između ostalog, navode da im se optuženi predstavio kao upravnik zatvora”¹⁴*

84. *“Optuženi Branko Vlačo učestvuje i u premještarju civila iz ovog zatvora u zatvor za civile „Plarjina kuća“, o čemu, pored iskaza svjedoka, govori i materijalni dokaz T-18 Naredba Kriznog štaba Srpske opštine Vogošća od 26.05.1992. godine, kćjim se upravniku zatvora naređuje da iz zatvora pusti i sprovede u selo Svrake, Sarajevo i Vogošću 145 lica, te da ih bezbjedno sprovede do odredišta, a što su potvrdili brcjni svjedoci kćji su govorili o tome da su nakon nekoliko dana boravka u „Nakincj garaži“ bili pušteni kućama s obavezom da se javjaju u „Plarjinu kuću”.*

85. **Obrana smatra da je prilikom donošenja presude prvostepeno vijeće povrijedilo odredbu člana 290. stav 3 i 4. u vezi sa članom 285. ZKP BiH jer izreka presude ne sadrži činjenicu za koje krivično djelo je optuženi oglašen krivim. Za tačku I ne postoji pravna kvalifikacija, niti je ima u obrazloženju.**

86. Uvidom u izreku presude, očigledno da dio koji se odnosi na pravnu kvalifikaciju nije preciziran u odnosu na svaku tačku za koju je optuženi oglašen krivim, već je u smislu člana 285. ZKP BiH optuženi Branko Vlačo oglašen krivim za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), c), e), i) i k), a sve u vezi sa članom 180. stav 1., članom 29. i članom 31. KZ BiH.

87. Optuženi je oglašen krivim za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav (1) tačka h) KZ BiH, koji može u skladu sa zakonskom definicijom biti izvršeno *„u vezi sa bilo kćjim krivičnim cjelom iz ovog stava ovog člana, bilo kćjim krivičnim cjelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kćjim krivičnim cjelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine“*, ali djelo progona je osnovna kvalifikacija. Tačno je da u izreci pobijane presude nije u odnosu na svaku tačku optužnice precizirano kojim radnjama je optuženi počinio progon, ali progon može biti izvršen u vezi sa bilo kojim krivičnim djelom, ali progon ostaje osnovna kvalifikacija.

88. Suprotno žalbenim navodima, Apelaciono vijeće smatra da nije neophodno za svaku pojedinu tačku izreke presude navesti u kojem krivičnom djelu ili stavu je definisana radnja kojom je izvršen progon. Kao što je već naglašeno, progon predstavlja samostalno djelo, i osnova inkriminacije i pravne kvalifikacije jesu zločini protiv čovječnosti progonom, stoga u pogledu jasnoće i preciznosti izreke dovoljno je i ujedno pravilno pozivanje na član 172. stav (1) tačka h) KZ BiH uz opisno definisanje kako je taj progon učinjen (na način kako je to učinjeno u izreci ove presude).

89. U kontekstu navedenog ovo Vijeće prihvata stav iznijet u drugostepenoj presudi Apelacionog vijeća Bundalo X-KRŽ-07/419 od 28.01.2011. godine da progon predstavlja *samostalno cjelo i osnova inkriminacije i pravne kvalifikacije jesu zločini protiv čovječnosti progonom, stoga u pogledu jasnoće i preciznosti izreke dovoljno je i ujedno pravilno pozivanje na član 172. stav 1. tačka h) KZ BiH uz opisno definisanje kako je taj progon učinjen.*

---

¹⁴ Paragraf 353. Pobijane presude;

90. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono vijeće je preinačilo prvostepenu presudu na način da je krivično djelo pravno kvalifikovalo kao Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav (1) tačka h) KZ BiH, uz opisno definisanje kako je progon učinjen radnjama ubistva, odvođenjem u ropstvo, zatvaranjem, prisilnim nestankom i nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ali se ne podvode pod odgovarajuće tačke člana 172. stava 1. tačke od **a), c), e), i) i k).**

91. U odnosu na navode odbrane da za tačku I pravna kvalifikacija nije vidljiva kako iz izreke presude tako ni iz obrazloženja, vijeće iznova navodi da Sud nije u smislu člana 280 stav 2. ZKP BiH vezan pravnom ocjenom tužilaštva. Imajući u vidu da činjenični opis tačke I predstavlja uopšteni uvodni dio, koji prethodi konkretizaciji radnji izvršenja optuženog Branka Vlače u tačkama I1, I2, I3, I4, I5, za koju je istina po optužnici Tužilaštvo BiH vezalo pravnu kvalifikaciju „protuzakonito zatvaranje“, prema ocjeni i ovog vijeća činjenični opis ove tačke predstavlja uvodni dio za podtačke u kojima se radnje optuženog konkretizirane i za koje je u pobijanoj presudi data pravna kvalifikacija svake tačke zasebno.

92. Povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, odbrana vidi i u dijelu gdje se optuženom kroz činjenični opis u tački I3 stavlja na teret da nije ništa poduzeo da spriječi, a što je element iz člana 180. stav 2. ZKP BiH, a isti nije optužen, niti osuđen za komandnu odgovornost.

93. Vijeće je optuženog za radnje u tački I3 izreke presude našlo odgovornim i krivim da je nakon što je obavješten o događaju odnosno da se sa Žuči nisu vratila 5 zatvorenika, nije ništa preduzeo da spriječi, buduće izvođenje i korištenje zatvorenika za potrebe prisilnih radova, čime je svojim nečinjenjem pomogao drugim vojnicima u počinjenju krivičnog djela iz člana 172. stav 1. tačka c) KZ BiH u vezi sa članom 31. istog Zakona.

94. Optužnim aktom se optuženi Branko Vlačo nije teretio za komandnu odgovornost, niti je u tom pravcu koncipirano činjenični opis ove tačke optužnice, u pobijanoj presudi vijeće ga je za ovu tačku I3 našlo odgovornim za pomaganje drugim vojnicima u krivičnom djelu Zločini protiv čovječnosti progon radnjama odvođenje u ropstvu. U činjeničnom opisu nije ni opisana odgovornost optuženog kao nadređenog za radnje podređenih, odnosno da je on u smislu člana 180. stav 2. KZ BiH kao nadređena osoba propustila da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje krivičnog djela, odnosno da učinitelj tog djela bude kažnjen. U činjeničnom opisu se ne navodi ni svojstvo lica izvršilaca djela i u kom odnosu su oni bila sa optuženim. Radnja optuženog *da nije ništa poduzeo da spriječi buduće izvođenje i korištenje zatvorenika za potrebe prisilnih radova*, od strane vijeća u pobijanoj presudi kvalifikovana kao radnja pomaganja u tuđem djelu, po individualnoj krivičnoj odgovornosti.

95. Odbrana ističe da je do povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH došlo zbog izostanka obrazloženja u smislu člana 3. ZKP BiH, *in dubio pro reo*, čak i u oslobađajućem dijelu presude.

96. Načelo *in dubio pro reo* jedna je od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti, te je zakonom izričito propisano da u sumnji sud mora ići u korist optuženog. Svaka sumnja u postojanje neke pravno relevantne činjenice mora se odraziti u korist optuženog. Činjenice koje idu na štetu optuženog (*in peius*) moraju biti utvrđene sa potpunom sigurnošću, te ukoliko postoji sumnja u odnosu na ove činjenice, one se ne mogu uzeti kao utvrđene ili dokazane. Činjenice koje idu u korist optuženom smatraju se utvrđenima čak i onda ako su samo vjerovatne, odnosno ako se sumnja u njihovo postojanje.

97. Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće ocijenilo svaki dokaz pojedinačno, i u vezi sa ostalim dokazima, te je na osnovu takve ocjene izvodio zaključak o postojanju pravno relevantnih činjenica i krivici optuženog van razumne sumnje. Stoga je, formalnopravno, prvostepeni sud u cijelosti postupio u skladu sa zakonskim obavezama iz člana 15. ZKP BiH, te člana 281. stav (2) ZKP BiH.

98. Nasuprot žalbenim navodim odbrane, vijeće se u pobijanoj presudi rukovalo principom *in dubio pro reo* iz člana 3. ZKP BiH, što je detaljno navedeno u dijelu presude pod podnaslovoma rimsko IV (Relevantno pravo). Tako da se u obrazloženju navodi da je svaka nejasnoća ili sumnja riješena u korist optuženog u skladu sa principom *in dubio pro reo*.

99. Međutim, apelaciono vijeće nalazi da je primjenu načela *in dubio pro reo* neophodno sagledati u okviru prigovora odbrane da li je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno, odnosno u kontekstu dokazne vrijednosti izvedenih dokaza, te će detaljna analiza za svaku tačku optužnice biti iznesena u dijelu ove presude gdje su dati razlozi za prigovore na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

5. Podnaslov treći: Član 297. stav 1. tačka h) - nije riješen predmet optužbe

100. **Odbrana smatra da pobijanom presudom nije riješen vremenski period od 21.10 – 31.10., jer je vijeće u izreci skratilo vremenski period sa 31.10. koji se navodi u optužnici na 21.10. Odbrana smatra da je sud trebao donijeti presudu i za taj vremenski period ili navesti da se to također smatra presuđenom stvari. Problem također predstavlja i navođenje različitih vremenskih periodu u obrazloženju presude, pa se negdje navodi do kraja oktobra, a negdje samo do oktobra.**

101. Navedenim postupanjem nije učinjena povreda, jer izmjene na koje ukazuje odbrana nisu učinjene na štetu optuženog, radilo se isključivo o preciziranju vremena izvršenja krivičnog djela. Obzirom da u pobijanoj presudi preciziranje vremena izvršenja djela nije rezultiralo promijenom u pravnoj kvalifikaciji djela, nego su se i po izmijenjenoj optužnici u radnjama koje su stavljene na teret optuženom ostvarila obilježja istog krivičnog djela, ali za kraći vremenski period, to po ocjeni ovog vijeća nema potrebe za donošenjem oslobađajuće presude. Pri tome, potrebno je primijetiti i to da su navedene intervencije u činjeničnom opisu optužnice, izvršene u korist optuženog. Kako je predmet presude krivično djelo sadržano u izmijenjenoj optužnici, to nije osnovan žalbeni prigovor da pobijanom presudom nije u potpunosti riješen predmet optužbe, pa da je time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka h) ZKP BiH.

102. **Za šest tačaka optužnice (I4, I5, I8, II2, II5, II7) odbrana smatra da nije riješen predmet optužbe jer je u optužnici za ove tačke tužilac stavljao alternativnu pravnu kvalifikaciju, a vijeće je u pobijanoj presudi našlo optuženog odgovornim za samo jednu, utvrdivši da za ove tački nije odgovoran za ubistvo, ali jeste za drugu navedenu pravnu kvalifikaciju. Odbrana smatra da je povodom optužbe sud trebao donijeti oslobađajuću presudu.**

103. Sud nije vezan pravnom kvalifikacijom navedenom u optuženom aktu i u obrazloženju pobijane presude jer za sve radnje za koje je optuženi oglašen krivim vijeće dalo obrazloženje zbog čega utvrđenu pravnu kvalifikaciju smatra adekvatnom. Prema ocjeni ovog vijeća u pobijanoj presudi je na utvrđeno činjenično stanje ispravno primjenjeno materijalno pravo, te prigovor odbrane u cijelosti smatra nesnovanim. Ovdje iznova vijeće podsjeća na odredbu člana

280. stav 2. ZKP BiH u kojoj se navodi: „Sud *n* je vezan za *pr*jedlog tužioca u pogledu pravne ocjene *c*jela“.

B. OSNOVI ZA ŽALBU PREMA ČLANU 299. ZKP BIH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

104. Standard koji žalbeno vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste utemeljenost.

105. Žalbeno vijeće će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrditi da li bi jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima došao do tog zaključka isključujući svaku sumnju. Neće svaka činjenična greška biti razlog da žalbeno vijeće ukine presudu, nego samo ona greška koja je uzrokovala nepravilnu presudu što se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela.

106. Prilikom utvrđivanja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan žalbeno vijeće će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće. Žalbeno vijeće ima na umu, kao opšte načelo da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti pretresnog vijeća. Stoga žalbeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće.

107. Žalbeno vijeće može vlastitim nalazom zamijeniti utvrđenje pretresnog vijeća samo ako jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima ne bi mogao donijeti takvu presudu, kada dokazi na koje se oslanjalo pretresno vijeće ne bi mogli biti prihvaćeni od strane bilo kojeg objektivnog suda ili kada je ocjena dokaza “potpuno pogrešna“.

108. Članom 299. ZKP BiH propisano je kada se presuda može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Odlučne činjenice se utvrđuju neposredno pomoću dokaza, ili posredno iz drugih činjenica (indicija ili kontrolnih činjenica). Samo one činjenice koje su sadržane u presudi mogu se smatrati da postoje, te bez obzira što odlučne činjenice postoje, u presudi se uvijek moraju dati razlozi o njihovom postojanju. U suprotnom nema utvrđenog činjeničnog stanja (nepotpuno utvrđeno činjenično stanje). Ukoliko neka odlučna činjenica nije utvrđena onako kako je zaista postojala u stvarnosti nekog događaja, onda postoji pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

109. U odnosu na neposredne i posredne dokaze Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava da dokazivanje činjenica putem posrednih dokaza nije samo po sebi u suprotnosti sa načelom pravičnog suđenja, u skladu sa članom 6. stav 1. EKLJP.¹⁵ Međutim, dokazanost činjenice putem posrednih dokaza mora se utvrditi izvan svake razumne sumnje, gdje mora postojati čvrsta i logična povezanost tako da činjenični zaključak pretresnog vijeća bude jedini mogući zaključak na osnovu dokaza. Kriterij koji se primjenjuje jeste razumna sumnja. Vrlo rijetko se činjenica može dokazati izvan svake sumnje. Svakako, kao kada se sastave svi dijelovi neke slagalice,

---

¹⁵ M.Š., AP-661/04 (Ustavni sud BiH), Odluka o prihvatljivosti i meritumu od 22. aprila 2005. godine, para. 36.;

ponekad posredni dokazi mogu biti uvjerljiviji od svjedočenja neposrednog očevidca koje može biti podložno varljivosti ljudske percepcije.

110. Ocjenu o tome da li je pogrešno utvrđeno činjenično stanje, apelaciono vijeće će dati u odnosu na činjenice i utvrđenja na koja je odbrana u žalbi ukazala. Kao što je prethodno navedeno, za ovakvu ocjenu treba primijeniti kriterijum po kojem će se razmotriti svi žalbeni prigovori i ocijeniti da li određena odlučna činjenica proizilazi iz izvedenih dokaza.

(i) **Navodi Žalbe optuženog Branka Vlače**

111. Žalba je izjavljena i zbog **pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja**. Branilac prvenstveno ističe da je prvostepeno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje u kontekstu usmjerenosti napada protiv civilnog muslimanskog stanovništva, jer, kako navodi, iz sprovedenih dokaza jasno proizilazi da se radilo o vojnim aktivnostima usmjerenim protiv neprijateljskih oružanih formacija, i da se radilo o oružanom sukobu. Ukazuje da u presudi nije obrazloženo postojanje državne politike i u vezi statusa lica smatra da su oštećeni bili ratni zarobljenici.

112. Zatim, da je do povrede došlo i zbog pogrešnog utvrđenja u pobijanoj presudi da je optuženi znao za napad i da su njegova djela dio tog napada, kao i u pogledu postojanja diskriminatorne namjere na strani optuženog, jer se, prema braniocu, radi o paušalnim navodima bez utemeljenja na izvedenim dokazima. Žalbom se osporava i utvrđeno činjenično stanje, odnosno ističe nedostatak dokaza, u pogledu tačaka I., I.1, I.2, I.3, I.4., I.5, II., II.1, II.2, II.3, II.4, II.5 izreke presude, u situacijama pobliže obrazloženim u sadržaju žalbe.

113. Kada je u pitanju **tačka I.** izreke presude, odbrana u žalbi prvenstveno ističe da nepostoje dokazi o postojanju plana, te da nije van razumne sumnje dokazano da je optuženi premjestio civile lišene slobode iz kasarne u Semizovcu. Odbrana ističe da su za organizaciju i smještaj logora odgovorni komandanti Korpusa Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, a obzirom da optuženi nije bio pripadnik niti VRS, niti MUP-a, tako nije mogao biti odgovoran za organizaciju i smještaj zatvora, kao niti za izbor lokacije i uslove na toj lokaciji. Ovdje se misli na zatvor Sonja, odnosno objekat Bunker, koji je prostor i lokaciju odredio Krizni štab. Odbrana ističe da optuženi Vlačo nije bio pripadnik Kriznog štaba opštine Vogošća, niti o tome ima podataka, stoga nije imao moć odlučivanja u navedenim organima. Odbrana smatra da se radilo o jednom zatvoru, koji se samo vremenom mijenjao lokaciju, osim u periodu kada je postojao objekat "Nakina garaža". Isto tako, odbrana ne spori da su uslovi u objektu "Bunker" bili loši, ali je optuženi znatno uticao na poboljšanje istih. Pa tako navode da hrane nije bilo dovoljno, ali je nije bilo dovoljno niti za Vogošću, te da je zatvorenima bila pružana medicinska pomoć, koju je optuženi u skladu sa svojim mogućnostima, u uslovima oružanog sukoba, nastojao omogućiti. Optuženi je prema navodima odbrane imao status upravnika kao civilnog lica, a ne komandanta logora ili komandanta zatvora, te da kao takav nije imao stvarna ovlaštenja niti efektivnu kontrolu nad vojnicima, niti je mogao odlučivati o slobodi zatvorenika, jer samo njegovo prisustvo prilikom razmjena ne daje optuženom status onoga koji odlučuje, nego samo lica koje tehnički pomaže prilikom razmjene. U žalbi se dalje navodi da optuženi nije imao ovlaštenja da procesuirala dovedene ratne zarobljenike jer nije bio uspostavljen pravosudni sistem, odnosno civilni ili vojni sudovi koji bi mogli efikasno djelovati, niti je optuženi bio za ove radnje nadležan.

114. U odnosu na **tačku I.1.** izreke presude, prema navodima odbrane sud je pogrešno utvrdio činjenično stanje te optuženog oglasio krivim zbog nanošenja velikih patnji odnosno ozbiljnih fizičkih povreda zatvorenicima, a koji zaključak je, kako se u žalbi navodi, proizišao iz iskaza svjedoka Čutura Ferida, kojeg odbrana smatra nekredibilnim svjedokom, a njegovu izjavu neisinitom i punom kontradiktornosti, navodeći u prilog ove tvrdnje izjave drugih svjedoka. Odbrana dalje tvrdi da optuženi Branko Vlačo nije imao stvarnu vlast da spriječi druge vojnike u zlostavljanju zatvorenika, niti je omogućio ova zlostavljanja, već je pokušavao da zaštiti zatvorenike, kada je bio prisutan, a što često nije bio slučaj.

115. **Tačkom I.2.** izreke presude, optuženi Branko Vlačo oglašen je krivim za inkriminisane radnje koje se tiču odobravanja odvođenja zatvorenika na radove, prilikom čega je došlo do ranjavanja određenog broja zatvorenika, za koje odbrana smatra da je i po ovoj tački pogrešno utvrđeno činjenično stanje jer optuženi nije vršio takvo odobravanje, niti je imao nadležnost nad zatvorenicima izvan zatvorskog objekta. Odbrana smatra da iz dokaza jasno proizilazi da je za radove zatvorenika odgovorna vojska, a da je optuženi samo postupao u skladu sa naredbama. Pitanje da li je optuženi odobravao odvođenje zatvorenika na rad, te da li je odvođenje mogao spriječiti, su kriterijumi uvrđeni od strane Apelacionog vijeća Suda BiH u presudi protiv optuženih Radoja Lalovića i Soniboja Škiljevića, a odbrana smatra da nisu dokazana ova dva kumulativna uslova u kontekstu pravne kvalifikacije.

116. U donosu na tačku **I.3.** izreke presude, optuženom je stavljeno na teret da nakon događaja sa Damjanović Draganom nije ništa preduzeo da dalje spriječi takvo buduće postupanje sa zatvorenicima, te da je dalje nastavio izdvajati zatvorenike za potrebe prisilnih radove. Odbrana ne spori dešavanja na brdu Žuč u inkriminisano vrijeme, ali ističe da iz izvedenih dokaza ne proizilazi da je optuženi Vlačo odobravao odvođenje zatvorenika niti da je ovo odvođenje mogao spriječiti, s obzirom na njegov status civilnog upravnika zatvora sa neznatnim ovlaštenjima.

117. Kada je u pitanju **tačka I.4.** izreke presude, odbrana tvrdi da nema dokaza da je optuženi Vlačo bio u posjedu ili da je odbio pružiti informacije o sudbini ili mjestu gdje se nalaze odvedene osobe. Odbrana smatra razumnim zaključak da zatvorenici nisu ostvarili status zatvorenika, da ih optuženi nije primio na zatočenje, da o njihovoj sudbini niti na koji način nije odlučivao optuženi, niti je mogao spriječiti dovođenje i odvođenje ovih ljudi, jer nije prisustvovao ovim radnjama odnosno predaji lica, niti je pomagao drugim licima u lišavanju osnovnih ljudskih prava, kako je to po mišljenju odbrane pogrešno zaključeno u pobijanoj presudi.

118. Nadalje, žalbom se ističe da je prvostepeno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje u odnosu na **tačku I.5.** izreke presude, odnosno da je optuženi Vlačo poduzimao radnje kojim se omogućava izvršenje krivičnog djela koje čini drugo lice, te da je svojim pasivnim držanjem i nepoduzimanjem aktivnih radnji omogućio da dva vojnika iz zatočeničkog centra izvedu zatvorenike, a u namjeri nanošenja ozbiljnih fizičkih i psihičkih povreda. Odbrana navodi da prilikom izvršavanja inkriminisanih radnji zlostavljanja zatvorenika, optuženi nije bio prisutan, te da je došao na kraju dešavanja, te da ih nije mogao spriječiti.

119. Kada je u pitanju **tačka II** izreke presude, naprije se žalbom ističe da nije dokazan navod iz izreke presude da je Krizni štab organizovao zatvor u objektu Planjina kuća. Odbrana smatra da tehničko prebacivanje zatvorenika iz kasarne u Semizovcu i oslobađenje zatvorenika iz Nakine garaže ne upućuje na krivičnu odgovornost optuženog. Odbrane ne spori da su se zatvorenici nalazili u objektu Nakina garaža, ali su tu egzistirali relativno dobri uslovi, koji su se vremenom popravljali, te da je optuženi nastojao spriječiti velike patnje i ozbiljne fizičke povrede zatvorenih lica i omogućiti što humaniji tretman ratnim zarobljenicima. Dalje navode da optuženi

nije imao nikakve nadležnosti u Planjinoj kući kada su tamo zatvorenici prebačeni iz Bunkera do 11.08.1992.godine, od kada je isti pod nadležnošću KPD Butmir i Ministarstva za pravosuđe i upravu, a u kontekstu optuženog koji je bio upravnik zavora za civile. U tom segmentu je po odbrani došlo do pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jer je optuženi od 14. jula 1992. godine i formalno imao status upravnika odjeljenja za pritvor KPZ Butmir. Odbrana u žalbi insistira na razlici između zatvorenika iz Nakine garaže koji su u maju pušteni na slobodu i zatvorenika zavora Planjina kuća koji je počeo funkcionisati 11.08.1992.godine, kada su zatvorenici iz Bunkera prebačeni tamo.

120. U odnosu na **tačku II.1.** izreke presude, odbrana najprije osporava vrijeme funkcionisanja zavora Planjine kuće, koji nije funkcionisao u periodu maj, juni, juli i početak augusta 1992. godine. Zatim, odbrana smatra da obavljanje fizičkih poslova i radova na mjestu Žuč i slično, kada, kako navode, zatvorenici nisu izvodili radove prilikom neprijateljskih borbenih dejstava ne predstavljaju okrutno postupanje u krivičnom pravnom smislu. Žalbom se ne spori da je dio pobrojanih lica izvođen na nezakonite radove, te da su prilikom tih radova neka lica povrijeđena, a neka poginula, ali navode da iz dokaza proizilazi da je akt za angažovanje zatvorenika potpisao izvjesni sekretar Pušara Božidar, te da optuženi Vlačo nije bio prisutan prilikom ovih dešavanja. Odbrana smatra da se ne može izvesti zaključak o postojanju svijesti i namjeri provođenja sistema korištenja zatvorenika za obavljanje prisilnih radova na strani optuženog Branka Vlače.

121. Kada je u pitanju **tačka II.2.** izreke presude, odbrana smatra da je jasno da optuženi Vlačo nije odgovoran za maltretiranje navedenih lica, jer zamjenik Špirić Nebojša obavlja pomenutu funkciju u odsustvu optuženog, te da optuženi nema niti *de facto* niti *de iure* kontrolu nad ovim licima koji su vršili maltretiranja zatvorenika, nalazeći zaključke suda u paragrafu 391. pobijane presude paušalnim.

122. U odnosu na **tačku II.3.** izreke presude, odbrana ne spori da se naređuje angažovanje ratnih zarobljenika od strane komandanta brigada, te da je prilikom izvođenja ovih radova poginuo i ranjen određeni broj zatvorenika, što proizilazi iz materijalnih dokaza, ali navodi da iz istih jasno proizilazi da je za ove zatvorenike bila nadležna Vogošćanska brigada, te da je zatvor postupao u skladu sa njihovim naredbama. Ističe da ova argumentacija nije primjenjiva i za kumulativnu osudu, i da se ne može zaključiti da je smrt lica iz izreke presude posljedica činjenja ili nečinjenja optuženog ili njegovog podređenog, i da van razumne sumnje nije dokazano da je isti imao namjeru lišenja života zatvorenika.

123. Kada je u pitanju **tačka II.4.**, prvenstveno se osporava činjenica da se nije radilo o kontinuiranom zlostavljanju u trajanju od 2 mjeseca. Zatim odbrana navodi da se u konkretnom slučaju radi o lakim tjelesnim povredama koje ne dostižu objektivni stepen velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušavanja zdravlja ovih lica. Takođe, odbrana navodi da kada je u pitanju lice Ljevo Mirsad, da nije van razumne sumnje dokazano da je optuženi Vlačo znao ili učestvovao njegovom fizičkom zlostavljanju, te da se optuženi ponašao suprotno od zaključaka suda, odnosno da je svojim primjerom pokazao da navedena lica ne treba zlostavljati.

124. U odnosu na **tačku II.5.** izreke presude, odbrana ističe da optuženi Vlačo nije bio prisutan, te nije mogao znati niti omogućiti izvođenje zatvorenika na rad. Takođe u žalbi se navodi da se u materijalnom dokazu – Bilten od 19.10.1992. godine, kao i u naredbi jasno spominje mjesto Žuč, kao i građevinski radovi, te da je onaj koji je omogućio odvođenje zatvorenika, a kako odbrana navodi to nije optuženi Vlačo, smatrao da u kontekstu naredbe zatvorenici idu na radove u mjesto Žuč, a ne na izvlačenje poginulih vojnika.

(ii) **Nalaz apelacionog vijeća**

125. Apelaciono vijeće je razmatrajući žalbene prigovore odbrane koji ukazuju da je činjenično stanje iz pobijane presude pogrešno i nepotpuno utvrđeno i detaljnom analizom sadržaja pobijane presude, te nakon izvršenog uvida u spis predmeta, došlo do zaključka da se radi o neutemeljenim tvrdnjama. Ovo Vijeće također nalazi da je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno i da pobijana presuda sadrži valjane i prihvatljive razloge o svim odlučnim činjenicama na osnovu kojih je donesena osuđujuća presuda u odnosu na sve optužene.

i. Postojanje širokog i sistematičnog napada i znanje optuženog za napad i diskriminaciona namjera

126. Vijeće smatra neosnovanim žalbene navode odbrane kojim se osporava postojanje širokog i sistematičnog napada na području općine Vogošća i drugih opština grada Sarajeva u inkriminisanoj periodu.

127. Naime, kako se ispravno navodi u pobijanoj presudi u inkriminisano vrijeme je utvrđeno postojanje širokog i sistematičnog napada na području opštine Vogošća i drugih opština Grada Sarajeva, te postojanja nexusa između radnji optuženih i tog napada.

128. U tom kontekstu je interesantna i definicija napada u smislu člana 172. KZ BiH kao: „ponašanje koje uključuje višestruko činjeno djelo iz stava 1. ovog člana, protiv bilo kojeg civilnog stanovništva na osnovi ili u cilju državne politike ili politike neke organizacije da se učini takav napad“.

129. Na osnovu provedenih dokaza i saslušanih svjedoka, prvostepeno vijeće je ispravno utvrdilo da na području sela općine Vogošća nije bilo oružanog sukoba, te ukoliko su se i desili sukobi po svom kvalitetu i kvantitetu isti mogu biti smatrani sporadičnim i individualnim istupima pojedinaca kojim se ne može konstituisati postojanje nekog vida organizovanog oružanog otpora muslimanskog stanovništva na tom području.

130. Nadalje ovo vijeće prihvata stav iznesen u pobijanoj presudi da „oružani sukob postoji tamo gdje se pritjecno oružanje sili između država, ili produženom oružanom nasilju između državnih vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili između takvih grupa unutar jedne države“¹⁶, dok u konkretnom slučaju, izvedeni dokazi odbrane ne ukazuju na postojanje takvog oružanog nasilja na području opštine Vogošća. Mještani koji su u tim situacijama, prema navodima svjedoka bili uključeni u odbranu sela, nisu pružali bilo kakva organizovani otpor, niti su imali svojstvo vojnih jedinica koje operativno učestvuju u sukobu.

---

¹⁶ Tužilac protiv Kunarca, Kovača i Vukovića, predmeti No. IT-96-23 i IT-96-23/1 (Žalbeno vijeće) 12.06.2002. godine, para. 56.

131. U kontekstu ovog pitanja, kako se to ispravno i navodi u pobijanoj presudi, izraz „napad“ u okviru krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti prema prihvaćenoj praksi MKSJ, za razliku od oružanog sukoba, nije ograničen na upotrebu oružane sile, nego obuhvata i svako zlostavljanje civilnog stanovništva“¹⁷

132. Pretresno vijeće u predmetu *Krncjelac* je napomenulo: „Napad“ se može definisati kao ponašanje koje uključuje činjenje djela nasilja. Koncept „napada“ jasno se razlikuje od koncepta „oružanog sukoba“ i nezavisan je od njega.

133. Događaje koji su prethodili napadu, opisali su svjedoci Hido Ahmet i Eset Muračević koji u svojim iskazima opisuju da su prije aprila Srbi koji su živjeli u Svrakama počeli napuštati svoje kuće, svjedok Mujanović Ibro u kontekstu pojedinačnih ubistava u aprilu 1992.godine, opisuje ubistvo svoga dajdže, a svjedoci Ekrem Piknjač i Osman Tiro opisuje postavljanje prvih barikada na području Vogošće.

U pobijanoj presudi se pored iskaza svjedoka u kontekstu postojanja politike i organiziranosti napada pominju i utvrđene činjenice, koje su prihvaćene Rješenjem Suda BiH od 22.04.2013.godine iz presude *Tužilac protiv Krajišnika, a kcje se odnose na formirar.je vlastite skupštine od strane odbornika SDS-a, te formirar.je Kriznog štaba Vogošća na čelu sa Jovanom Tintorom i da su jedinice srpske vcjske u organizac.ji Kriznog štaba Vogošća u periodu od 04. do 17. aprila 1992.godine, upotrebom vcjne sile stavile veliki dio Vogošće pod srpsku kontrolu*. Među utvrđenim činjenicama Rješenjem su prihvaćene također i činjenice iz presude *Tužilac protiv Brđanina*, a koje se odnose na šest strateških ciljeva srpskog naroda u BiH.

134. Nasuprot žalbenim navodima odbrane postojanje politike u okviru koje se napad vrši ne predstavlja bitni element krivičnog djela Zločina protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, te kao takvog nije neophodno njegovo utvrđivanje van razumne sumnje za postojanje ovog krivičnog djela.

135. U pobijanoj presudi su navedeni i razlozi zbog čega je vijeće utvrdilo da je obrazac ponašanja poduziman u inkriminisanom periodu na području općine Vogošća i drugih općina Grada Sarajeva u periodu od mjeseca aprila do oktobra 1992. godine imao karakter **širokog i sistematičnog napada**, i to zbog organiziranog karaktera djela nasilja, te ponavljanja sličnog inkriminisanog ponašanja na redovnoj osnovi, a koje su se manifestovale kroz zastrašivanje civilnog stanovništva, otpuštanja sa radnih mjesta, predaja oružija, prestanak radne obaveze, podijele policije po nacionalnom principu, organizovane barikada, uspostavljanje srpske vlasti na području navedenih opština, odvođenje u logore i držanje u nečovječnim uslovima. Stoga žalbeni podosnov odbrane da u inkriminisanom period nije postojao širok i sistematičan napad na području općine Vogošća ovo vijeće smatra u cijelosti neosnovanim.

136. Vezano za navode odbrane da je u obrazloženju pobijane presude izostalo obrazloženje o postojanju širokog i sistematičnog napada na području drugih općina Grada Sarajeva, pored općine Vogošća i illijaš, ovo vijeće smatra da izostanak obrazloženja za naprijed navedeno ne predstavlja odlučnu činjenicu imajući u vidu da je van razumne sumnje utvrđeno postojanje širokog i sistematičnog napada na području općine Vogošća, te da su se radnje optuženog desile

---

¹⁷ Vasiljević, Pretresno vijeće, presuda od 29. nov 2002. godine para. 29,30;

na području općine Vogošća i u kontekstu napada i da je optuženi znao za napad i da njegove radnje predstavljaju dio napada.

137. Navodi odbrane kojim se osporavaju utvrđenja u pobijanoj presudi vezano za **znanje optuženog za postojanje napada** kao i utvrđenja vezana za postojanje diskriminatorne namjere ovo vijeće također smatra neosnovanim.

138. U kontekstu **znanja optuženog za napad** u sudskoj praksi utvrđeno da je nevažno da li je optuženi imao namjeru da njegova djela budu usmjerena protiv ciljanog stanovništva ili tek protiv njegove žrtve. Napad, a ne djela optuženog, moraju biti usmjerena protiv ciljanog stanovništva, a optuženi mora samo znati da su njegova djela dio tog napada, što je u pobijanoj presudi utvrđeno van razumne sumnje.¹⁸

139. Mens rea odnosi se na znanje o kontekstu, a ne o motivu.¹⁹ Zločin protiv čovječnosti može se počinuti iz čisto osobnih razloga. Optuženi ne mora dijeliti svrhu ili cilj samoga napada.²⁰

140. U pobijanoj presudi se u kontekstu **znanja optuženog** za postojanje napada navodi sam status optuženog za kojeg je u pobijanoj presudi van razumne sumnje utvrđeno da je bio upravnik zatočeničkih objekata Bunker, Sonja, Nakina garaža, Planjina kuća u kojima su bili zatvoreni civili. Također, se u kontekstu znanja optuženog navodi i uloga optuženog u pregovorima s predstavnicima muslimana sa područja općine Vogošća, o čemu je svjedočio veliki broj svjedoka, i kada je prilikom tih pregovora optuženi Vlačo muslimanima postavio ultimatum da predaju oružje, obećavajući im da će svi biti odvedeni na slobodnu teritoriju, a isti je već tokom mjeseca maja bio postavljen za upravnika logora „Sonja“ u kojima su civili sa navedenog područja bili zatvoreni u nehumanim uslovima, što u svojoj ukupnosti govori u prilog činjenici da je optuženi znao unaprijed da muslimansko stanovništvo, iako razoružano, neće biti pušteno na slobodnu teritoriju i da će masovnom hapšenju, prethoditi napad na okolna sela opštine Vogošća i Ilijaš.

141. U kontekstu prigovora odbrane o nepostojanju **diskriminatorne namjere**, ovo vijeće ističe da je optuženom bila poznata nacionalna, etnička i vjerska pripadnost žrtava napada, a veliki broj lica bošnjačke nacionalnosti koja su bila lišena slobode i zatvorena, a potom maltretirana, ubijena, nestala ili razmjenjena, bila su sa područja opštine Vogošća, gdje je i optuženi živio, te su ga brojni svjedoci poznavali od prije rata i prepoznali ga kao upravnika, budući da su do rata bili sugrađani ili komšije s optuženim. Vijeće je u kontekstu postojanja diskriminatorne namjere cijenilo i činjenicu da naprijed navedene radnje optuženi nije poduzimao prema pripadnicima srpskog naroda.

142. Osporavajući utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi, odbrana je naročito isticala žalbene prigovore kojim je osporavala prisustvo optuženog u inkriminisano vrijeme u zatočeničkim objektima (u odnosu na tačke I4, I5, II1, II2, II5), odnosno osporavala utvrđenja da je optuženi izdavao odobrenja za izvođenje zatvorenika, te da nije imao stvarnu kontrolu da spriječi zlostavljanje zatvorenika od strane čuvara (u odnosu na tačke I2, I3, II2). Naprijed

---

¹⁸ Blaškić, Presuda Žalbenog vijeda ¶ 124; Kunarac i drugi, Presuda Žalbenog vijeda ¶ 103.

¹⁹ Presuda Žalbenog vijeda ¶¶ 271-2.

²⁰ Ibid. ¶¶ 252, 272-305.

navedene žalbene navode ovo vijeće u cijelosti smatra nesonovanim, o čemu će biti više riječi u nastavku teksta.

143. U pobijanoj presudi je za optuženog Vlačo Branka utvrđena individualna krivična odgovornost da je svojim radnjama doprinio izvršenju radnje glavnih izvršilaca ili za neke tačke dao svoj odlučujući doprinos, kao saizvršilac. Jedino u odnosu na tačke gdje je radnje poduzimao sam, oglašen je krivim kao direktni izvršilac. Pri čemu su njegove radnje bile dio sistema i međusobno su se preklapale.

144. Prema ocjeni ovog vijeća, prije upuštanja u konkretnu analizu činjeničnog stanja tačaka osuđujućeg dijela presude u okviru istaknutih žalbenih navoda, neophodno je u ovom dijelu dati odgovor na žalbene navode odbrane isticane u odnosu na gotovo sve tačke optužnice, da optuženi nije imao nikakve odgovornosti u zatočeničkim objektima kao civilni upravnik i da je samo postupao po naređenjima vojske.

145. Naime u kontekstu uloge optuženog, u pobijanoj presudi je van razumne sumnje utvrđeno da je optuženi bio upravnik objekat u kojem su bili zatočeni civili, a koji su poslije postali sastavni dio KPD Butmir - Ilidža, a sam optuženi je na mjesto upravnika odjeljenja za pritvor Kazнено popravnog doma Butmir - Ilidža koji je smješten u Vogošći postavljen od strane Ministarstva pravosuđa Srpske Republike BiH, dana 21.07.1992.godine, a koji se ima primjenjivati od 14.07.1992.godine.

146. Optuženi je obavljao funkciju upravnika objekta u kojem su bili zatočeni civili, a od 14.07.1992.godine *i formalno pravno* u uobičajnom značenju, ta funkcija podrazumijeva nadzor nad svime što se u objektu dešava. Iz dokaza proizlazi da se optuženi dobrovoljno prihvatio funkcije vršioca dužnosti upravnika, te nema dokaza koja ukazuju da je isti pokušao odbiti preuzimanje te funkcije ili nakon izvjesnog vremena vršenja, odstupiti sa iste. Prilikom preuzimanja navedene uloge, optuženi je dobrovoljno prihvatajući istu, potpuno bio svjestan da su civili protivzakonito zatočeni, samo zbog svoje nacionalne pripadnosti. Činjenica na koju odbrana ukazuje kroz svoju žalbu da je optuženi pokušavao popraviti uslove u objektima zatočenja, ukazuje da je isti imao i određeni uticaja i ovlaštenja. Također nema dokaza da je optuženi nekad pokušao odbiti prijem zatvorenika civila, koji su tu držani protupravno, niti da je nakon što je čuo za stradanje civila koji su izvođeni na radove, odbio u buduće izdavati zatvorenike, tako da je on znao da njegova djela doprinose ostvarivanju djela glavnih izvršilaca.

147. Doprinos optuženog u izvršenju krivičnih djela za koje je oglašen kao pomagač ogleda se u nepoduzimanju radnji, koje je bio dužan poduzeti, na koji način je trećim licima omogućeno da djelo izvrše i ostvare. Pomagačke radnje su sve one radnje kojima se *"preduzimaju takve radnje kojima se daje doprinos, omogućava izvršenje krivičnog djela koje čini drugo lice. Pomagač ni cjelimično ne učestvuje u izvršenju krivičnog djela, on je samo (sa)učesnik u tuđem djelu, djelu koje ostvaruje neko drugo"*²¹. Pomaganje može biti izvršeno i nečinjenjem. Nečinjenje se sastoji u tome da optuženi propušta da djeluje u skladu sa svojim obavezama i dužnostima, na koji način pomaže trećim licima da izvrše predmetna djela. Optuženi ne poduzima mjere koje je bio dužan da poduzme da spriječi odvođenje zarobljenika na prinudne radove na prve borbene linije, odnosno da se civili uopšte izvode na prinudne radove, iako su znali gdje se isti dovode i bili svjesni opasnosti, a naročito znajući za ranija ranjavanja i pogiblje pojedinih zarobljenika. Na taj način on dijeli namjeru izvršioca i saglasio se sa svim posljedicama koje mogu nastupiti.

---

²¹ Strana 299, Krivično pravo - I dio, Dr. Miloš Babić, Dr. Ivanka Marković;

148. Optuženi je bio svjestan da su civili nezakonito držani u zatočeničkim objektima i nezakonito odvođeni na prisilne radove, pa i pored toga što je bio na poziciji koja sa sobom nosi određenu odgovornost, dozvoljava da se zarobljeni prelaćuju i odvođe na prisilne radove. Nedopustivo je da lice koja su ovlaštena i zadužena za pravilno i zakonito funkcionisanje zatočeničkih objekata, pa su time i staranje o životima zarobljenika zatočeničkih objekata njegova odgovornost, dozvoljava da se zatvorenici tretiraju na ovakav način. Sve navedeno govori da je optuženi svjestan namjere i htijenja da se prema zarobljenicima postupa na nezakonit način, pa se svojom šutnjom i saglašavanjem da se prema zarobljenicima postupa na taj način, zapravo saglasili sa takvim namjerama, na koji način je pomogao u izvršenju krivičnog djela.

149. Radnje koje su kvalifikovane kao saizvršilačke, suština je da optuženi nije poduzeo nužne mjere da spriječi postupanje prema zarobljenicima u zatočeničkom objektu. Navodi odbrane da optuženi nije imao kontrolu nad čuvarima, niti vojnicima koji su poduzimali nedozvoljene radnje, da je postupao isključivo po naređenjima Vojne komande, ni na koji način ne oslobađa istog odgovornosti da kao upravnik zatočeničkog objekta pokuša poduzeti neku radnju da spriječi ili se usprotivi, ponašanjem na opisani način on se saglašavama sa nedozvoljenim postupanjem.

ii. Tačka I

150. Nasuprot navodima odbrane u pobijanoj presudi je ispravno utvrđeno da je optužen oglašen krivim za inkriminisane radnje po individualnoj krivičnoj odgovornosti, a ne po komandnoj odgovornosti. Stoga su nejasni navodi žalbe kojim se negira postojanje efektivne kontrole optuženog nad podređenim i njegov nadređeni položaj, jer se to optuženom nije ni stavljalo na terete, niti je za to oglašen krivim. U pobijanoj presudi vezano za ovu tačku je van razumne sumnje utvrđeno da je optuženi Branko Vlačo u period početka maja bio upravnik zatočeničkog objekta za civile "Bunker", u čijem sastavu su se nalazile prostorije ugostiteljskog objekta "Kontiki" - "Sonja" pri čemu se niti u jednom dijelu presude ne navodi da je optuženi bio član Kriznog štaba općine Vogošća, niti da je bio komandant logora/zatvora, što u kontekstu njegove individualne krivične odgovornosti i ne predstavlja odlučnu činjenicu.

151. Status upravnika kao civilnog lica, koji odbrana ne negira, prema navodima odbrane ne daje optuženom status onog koji odlučuje, nego samo lica koji tehnički pomaže prilikom razmjene glavnim izvršiocima djela, što je u pobijanoj presudi vijeće ispravno i utvrdilo, te optuženog našlo odgovornim kao pomagača za tačke I3, I4, I5, kao direktnog izvršioca II4 odnosno saizvršilac I1, I2, II1, II2, II3, II5 izreke presude.

152. Navodi odbrane da su druge strukture bile zadužene za ratne zarobljenike, ni na koji način ne dovodi u pitanje utvrđenja iz pobijane presude da je optuženi Branko Vlačo, kao upravnik zatočeničkog objekta u kojima su bili zatvoreni **civili** bio lično odgovoran za zatvaranje, smještaj i držanje civila u nečovječnim uslovima, upravo jer se nije radilo o ratnim zarobljenicima. Status lica kao civila koja su bila zatvorena, za ovo vijeće nije sporno, te je u tom smislu dalo i obrazloženje u prethodnom dijelu presude.

153. Da je optuženi Vlačo početkom maja 1992. godine po nalogu Kriznog štaba Opštine Vogošća premjestio civile lišene slobode iz kasarne Semizovac i zatvorio ih u prostor „Bunkera“, proizlazi iz iskaza svjedoka A.H., Alije Halilovića koji saglasno izjavljuju da su u kasarni u Semizovcu proveli nekoliko dana, te da je po njih došao Branko Vlačo koji ih je lično premjestio i smjesti u zatočenički logor „Bunker“, koji je po iskazima svih saslušanih svjedoka bio bez ikakvih i minimalnih uslova za boravak. Svjedok Halilović na pitanje tužioca ko ih odvođa u „Bunker“ navodi *Vlačo Branko i svjedok SV-7*.

iii. Tačka II

154. Vijeće smatra neosnovanim navode odbrane da je u tački I 1. pobijane presude pogrešno utvrđeno činjenično stanje. Naime, kao što vijeće ispravo navodi u pobijanoj presudi da je optuženi Branko Vlačo lično fizički zlostavljao Ćutura Ferida utvrđeno je na osnovu iskaza svjedoka Ćutura Ferida. Odbrana osporava njegov kredibilitet i smatra da se osuđujuća presuda protiv optuženog Vlače ne može zasnivati na iskazu samo jednog svjedoka.

155. Apelaciono vijeće je cijenilo iskaz svjedoka Ćutura Ferida, kao svjedoka koji jedini ima direktna saznanja o inkriminisanim događajima. Takav optužujući dokaz morao se pažljivo razmotriti, a što je i uradilo prvostepeno vijeće. Kada se osuđujuća presuda zasniva na iskazu samo jednog svjedoka, taj iskaz mora biti takav da ne ostavlja ni najmanju sumnju u njegovu tačnost i istinitost, te u kredibilitet i integritet svjedoka. U prvostepenoj presudi su dati detaljni razlozi vezano za ocjenu kredibiliteta ovog svjedoka, te se u tom kontekstu navodi *“Vijeće n,je imalo niti jedan razlog da ne povjeruje iskazu ovog svjedoka, tim pr,je, što prilikom njegovog svjedočer,ja, n,je steklo utisak da svjedok ima nam,jeru da nesonovano tereti optuženog, i da je za to vr,jeme tri puta izvođen u pomoćne prostor,je u blizini logora g,je ga ispitu,ju, s tim da ga optuženi Vlačo ispitu,je i fizički maltretira (samo) jednom”*. Kao razlozi zašto nije bilo očevidaca navedenog događaja, odnosno svjedoka koji bi potvrdili navode svjedoka Ćuture Ferida prvostepeno vijeće ističe da svjedoci saslušani na ove okolnosti zatvoreni u logoru “Bunker” neposredno pred ili nakon što je svjedok Ćutura razmijenjen.

156. Kredibilitet ovog svjedoka odbrana osporava kroz ponovno navođenje da niko od svjedoka nije potvrdio navode svjedoka Ćuture da je optuženi nosio *“kokardu i šubaru”*, iako je vijeće u prvostepenoj presudi dalo obrazloženje, koje i ovo vijeće prihvata da svjedoci Salkić Nijaz i SV7 nisu govorili o kokardi i šubari kao odjevnim predmetima koji je u inkriminisano vrijeme nosio optuženi, jer isti nisu ni pitani na te okolnosti, a niti su bili prisutni u prostoriji zajedno sa svjedokom Ćuturinom Feridom i optuženim, u vrijeme predmetnog događaja. Po ocjeni ovog vijeća dato obrazloženje iz pobijane presude je u cijelosti adekvatno, naročito imajući u vidu da oštećeni Ćutura Ferid daje opis radnje izvršenja optuženog ne pokušavajući mu staviti veću kriminalnu količinu na teret.

157. Navodi odbrane da optuženi nije imao stvarnu vlast nad vojnicima koji su zlostavljali zatvorenike, te da je zatvorenike pokušavao zaštititi kada je god bio prisutan, ovo vijeće smatra neosnovanim. I kod ovog žalbenog navoda, odbrana osporava postojanje stvarne vlasti optuženog nad vojnicima (stvarne kontrole), kao elementa komandane odgovornosti što se optuženom niti stavlja na teret niti je za taj vid krivične odgovornosti isti oglašen krivim. Naime, za ovu tačku izreke presude optuženi je oglašen krivim da je kao **saizvršilac** učestvovao u fizičkom zlostavljanju zatvorenika, tako što je omogućio drugim vojnicima da to rade, a u kontekstu njegovih ovlaštenja i odgovornosti kao upravnika koja su prethodno opisana.

158. Za ovu tačku izreke presude, optuženi je oglašen krivim da je fizički zlostavljao i omogućio drugim vojnicima da fizički zlostavljaju, iznuđuju informacije od zatvorenika Šehić Asifa, Udvinčić Halila, Šahbegović Mensura, Hadžalić Mehrudina, Muračević Eseta, Baručja Zahida, Pandžić Derviša.

159. Odbrane ne spori da su navedeni zatvorenici zadobili povrede (osim Pandžić Derviša) za vrijeme boravka u zatočeničkim centrima, ali osporava da je to optuženi omogućio. Činjenica da je optuženi bio upravnik zatočeničkog objekta “Bunker”, da je bio odgovoran za život lica koja su tu bila smještena, da se nikad nije usprotivio takvoj vrsti ponašanja čuvara i vojnika prema zatvorenicima, da nije pokušao odstupati sa te funkcije, te da su se ta djela dešavala u kontinuitetu ukazuju da se isti saglasio sa tim ponašanjem i omogućio ga.

160. Ovo vijeće podsjeća da je za ovo tačku izreke presude van razumne sumnje utvrđeno da je optuženi izvršio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH progonom i to nečovječnim djelima učinjenim u namjeri nanošenja velikih patnji ili ozbiljnih fizičkih ili psihičkih povreda ili narušavanja zdravlja zatočenicima, te vijeće ističe da i u slučaju ne postojanja dovoljno dokaza da je takve radnje poduzimao prema svim oštećenim navedenim u izreci presude, ne bi izhodilo donošenjem oslobađajuće presude, jer ispuštanje imena jednog od oštećenih ne bi diralo u činjenični opis radnji u smislu njihove izmjene koja bi rezultirala promjenom pravne kvalifikacije djela, već bi se i u tom slučaju u radnjama optuženog ostvarila obilježja istog krivičnog djela, ali prema manjem broju oštećenih.²²

iv. Tačka I2

161. **U vezi navoda odbrane u vezi ove tačke izreke presude, vijeće ističe da se** optuženom nije ni stavljalo na teret da je imao nadležnost nad zatvorenicima izvan zatvorskog objekta, ali činjenica da je kao odgovorno lice zatočeničkog objekta u kojem su bili zatvoreni civili po naredbama vojske slao zatvorenike na radove iako je imao prethodna saznanja da se neki nisu vratili sa sličnih "radova", čini ga saizvršiocem u radnjama progona odvođenjem u ropstvo. Kao što se to navodi u pobijanoj presudi i nakon ranjavanja zrobljenika Ruhotina Muhameda i Muharemović Zejnila, i smrtog stradanja Pandžić Nedima prilikom obavljanja radova na borbenim linijama, a koje činjenice su optuženom bile poznate, optuženi i dalje nastavlja sa angažovanjem zatvorenika za radove na rizičnim područjima. Odbrana i ne spori da je optuženi postupao samo po naredbama vojske, što ga i čini **saizvršiocem** u predmetnim radnjama izvršenja.

162. Naime u kontekstu uloge optuženog, u pobijanoj presudi je van razumne sumnje utvrđeno da je optuženi bio upravnik objekat u kojem su bili zatočeni civili, a koji su poslije postali sastavni dio KPD Butmir - Ilidža, a sam optuženi je na mjesto upravnika odjeljenja za pritvor Kazneno popravnog doma Butmir - Ilidža koji je smješten u Vogošći postavljen od strane Ministarstva pravosuđa Srpske Republike BiH, dana 21.07.1992.godine. Navodi odbrane da on nije odobravao odvođenje zatvorenika, već je samo postupao po naredbama vojske, u kontekstu njegovog doprinosa kao saizvršioca u radnjama odvođenja zatvorenika u ropstvo jasno ukazuju da je optuženi isto odobravao iako je znao da se ne vode na dozvoljene radove, što njegove radnje čini saizvršilačkim.

v. Tačka I3

163. I u kontekstu žalbenih navoda vezano za tačku I3 vrlo je bitan status i ovlaštenja optuženog, odbrana nije osporavala dešavanja na brdu Žuč, ali je osporava ulogu i ovlaštenja optuženog kao civilnog upravnika da je mogao da spriječi buduća postupanja sa zatvorenicima i činjenicu da optuženi zaista jeste odobravao njihova odvođenja.

164. Za ovu tačku, optuženi je oglašen krivim da je kao **pomagač učestvovao** u krivičnom djelu Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) progonom odvođenje u ropstvo zatvorenika, jer nakon što je optuženi obavješten o stradanju 5 zatvorenika, nije ništa poduzeo da spriječi takvo buduće postupanje i nastavio i dalje odobravati njihovo izvođenje.

165. Imajući u vidu da je u inkriminisano vrijeme (23.juni.1992.godine) optuženi *faktički* obavljao funkciju upravnika objekta u kojem su bili zatočeni civili, a od 21.07.1992.godine *formalno pravno* u uobičajnom značenju, ta funkcija podrazumijeva nadzor nad svime što se u

---

²² Drugostepena presuda Eso Macić, broj S 1 1 K 002594 13 Krž3 od 13.06.2013.godine; Odluka Ustavnog suda BiH, AP/4613/12 od 17.03.2015.godine, strana 10;

objektu dešava. Iz dokaza proizlazi da se optuženi dobrovoljno prihvatio funkcije vršioca dužnosti upravnika, te nema dokaza koja ukazuju da je isti pokušao odbiti preuzimanje te funkcije ili nakon izvjesnog vremena vršenja, odstupiti sa iste. Prilikom preuzimanja navedene uloge, optuženi je dobrovoljno prihvatajući istu, potpuno bio svjestan da su civili protivzakonito zatočeni, samo zbog svoje nacionalne pripadnosti. Činjenica na koju odbranu ukazuje kroz svoju žalbu da je optuženi pokušavao popraviti uslove u objektima zatočenja, ukazuje da je isti imao određeni uticaja i ovlaštenja. Također nema dokaza da je optuženi nekad pokušao odbiti prijem zatvorenika civila, koji su tu držani protupravno, niti da je nakon što je čuo za stradanje civila koji su izvođeni na radove, odbio ubuduće izdavati zatvorenike, tako da je on znao da njegova djela doprinose ostvarivanju djela glavnih izvršilaca.

166. Da je optuženi odobravao izvođenje zatvorenika, a što odbrana osporava, kao što se to detaljno navodi u pobijanoj presudi proizlazi iz iskaza svjedoka koji su svjedočili o tome da je upravo optuženi Vlačo određivao ko ide na rad. Isto tako, brojni su dokumenti koji potvrđuju da je optuženom Vlači bilo poznato za koju vrstu poslova se zatvorenici koriste, s obzirom da su brojni zahtjevi u kojima se različite institucije / organi obraćaju upravo optuženom, kao upravniku zatvora, da da odobrenje za korištenje zatvorenika. Pa se ispravno zaključuje u pobijanoj presudi da se *“U navedenim zahtjevima jasno navodi i za koju vrstu poslova je neophodno njihovo angažovanje (T-158, T-162, T-190, T-199 ita), a da je istim optuženi udovoljavao i iste odobravao proizilazi iz Biltena (T-304, T-301, T-302, T-303), aktima Ocjepjerje zatvora u čijem potpisu je upravo Branko Vlačo.*

167. Za ovu tačku, prema ocjeni i ovog vijeća utvrđena je van razumne sumnje odgovornost optuženog Branka Vlače za odobravanje izvođenja zatvorenika iz zatočeničkog objekta, iako je bio svjestan da se isti odvođe na prisilne radove.

vi. Tačka I4

168. Za tačku I4 optuženi je oglašen krivim da je kao **pomagač** doprinijeo ostvarivanju djela glavnih izvršilaca i to krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti progona iz člana 172. stav 1. tačka h) izvršen prisilnim nestankom (tačka i) KZ BiH.

169. Kao što je nesporno utvrđeno u pobijanoj presudi iz dokaza proizlazi da je optuženi primio na zatočenje 10 lica i iste protupravno držao u objektu zajedno sa drugim zatvorenicima, nakon čega ih je predao njemu poznatom licu, od kada im se gubi svaki trag. U kontekstu ove tačke, bitan je iskaz svjedoka SV7 iz istrage koje je vijeće prihvatilo dajući detaljno obrazloženje zbog čega prihvata iskaz ovog svjedoka iz istrage, a ne sa glavnog pretresa. I drugi svjedoci koji su bili zatvoreni potvrdili su da je optuženi Branko Vlačo bio prisutan prilikom dovođenja i odvođenja tih 10 civila. Svjedok A.H., kao i svjedoci Hata Balešić, Alija Halilović, Fadil Medić, te Osman Hadžić, te Salkić Nijaz su potvrdili da je u Bunker dovedeno 10 starijih ljudi, te da je Vlačo rekao da grupa iz Vogošće ide i oni su otišli.

170. Pri čemu postoje razlike u iskazima svjedoka da li je optuženi bio ispred na uzbrdici ili ispred objekta ili je bio u svojoj kancelariji, ali su svi svjedoci potvrdili da optuženi jeste primio zatvorenike i dozvolio njihovo izvođenje. Odnosno nije se usprotivio istom. U kontekstu postupanja optuženog Branka Vlače u inkriminisano vrijeme interesantan je dio iskaza svjedoka Osmana Hadžića kojem je prvostepeno vijeće poklonilo vjeru, a koji je opisujući taj događaj i ulogu opruženog naveo kako je čuo da Vlačo govori: *“ ne mogu ti ove dati ovi su mi na spisku Crvenog krsta, ovi što su jutros došli, vodi njih”*. Navedena izjava svjedoka Osmana Hadžića dodatno potvrđuje da je optuženi kao upravnik objekta svojim radnjama pomogao glavnim izvršiocima u izvršenju protupravnog nestanka zatvorenika.

171. Stoga su neosnovani navodi odbrani da dovedena lica nisu bili zatvorenici jer su bili zatvoreni u objektu kojim je upravljao optuženi, da o njihovoj sudbini nije odlučivao optuženi, niti je mogao spriječiti njihovo odvođenje i dovođenje jer nad licima nije imao nikakvu kontrolu.

vii. Tačka I5

172. Vezano za tačku I5 ključno je da je optuženi oglašen krivim kao **pomagača** u radnjama glavnih izvršilaca, progonu nanošenjem velikih patnji i ozbiljnih fizičkih i psihičkih povreda oštećenim i to na način da je dopustio da se zatvorenici izvedu iz zatvora. Optuženi nije oglašen krivim da je učestvovao u zlostavljanju zatvorenika, odnosno da je bio prisutan, već da je kao pomagač dao svoj doprinos radnji glavnih izvršilaca. U pobijanoj presudi je dato obrazloženje da je optuženi Branko Vlačo kritične prilike dok se odvijalo zlostavljanje zatvorenika bio ispred zatočeničkog objekta, svjedoci su potvrdili da su mu čuli glas ispred, a odbrana nije ni osporavala da se zlostavljanje oštećenih A.H. i H.A. zaista desilo.

173. Svjedoci koji su potvrdili prisutvo optuženog za vrijeme zlostavljanja ispred zatočeničkog objekta su oštećeni A.H., Suljo Durić, Mensur Šahbegović, Asif Šehić i Eset Muračević. I kod ove tačke optužnice odbrana ističe da ih optužene nije mogao spriječiti, te u ovom kontekstu vijeće iznova ističe status i položaj optuženog kao upravnika zatočeničkog objekta "Bunker", na koji je dobrovoljno pristupio svjestan odgovornosti koje ima za zatvorenike, te ne postoje dokazi koji ukazuju na njegovo protivljenje radnjama glavnih izvršilaca, naročito imajući u vidu da se radilo o civilima.

viii. Tačka II

174. U vezi žalbenih navoda odbrane, ovo vijeće najprije primjećuje da se u izreci presude, niti u obrazloženju uopće ne navodi da je zatvor u "*Plarjincj kuć*" organizovao Krizni štab.

175. U izreci presude pod tačkom II se navodi da je u skladu sa odlukom Kriznog štaba Branko Vlačo organizovao zatvor za civile u "*Nakincj garaži*" i tu prebacio 150 civila Muslimana koji su se nalazili u kasarni u Semizovcu, a što odbrana nije ni osporavala.

176. U kontekstu "*Plarjine kuće*", u izreci se navodi da je to bio zatočenički objekat za civile, pod upravom Branka Vlače, u kojoj je i nakon uspostave odjeljenja zatvora Kula, zatvorene civile i dalje držao bez pravnog osnova.

177. Vezano za status zatočeničkog objekta za civile "Planjina kuće" iz iskaza svjedoka Osmana Tire, Rašida Hodžića, Mustafe Derviša proizlazi da su isti nakon puštanja iz objekta "Nakina garaža" u maju mjesecu 1992.godine, nakon nekoliko dana opet zatvoreni u zatočenički objekat "Planjina kuća", što ukazuje na postojanje tog objekata i u maju mjesecu 1992.godine. Neovisno od statusa objekta "Planjina kuća" i formalnog statusa optuženog, zatvorenici su u ovom objektu držani protivzakonito i bez pravnog osnova.

178. Iako odbrana navodi da optuženi Branko Vlačo nije imao nikakve nadležnosti nad "Planjinom kućom" do 11.08.1992.godine, od kada je objekat pod nadležnošću KPD Butmir i Ministarstva pravosuđa Srpske republike BiH, ovo vijeće ističe da se Rješenjem od 08.07.1992.godine kuća Planjo Almasa i Miralema stavlja na upotrebu Ministarstvu pravde, a da je po Rješenju Ministarstva pravde, broj 01-131/92 od 21.07.1992.godine Branko Vlačo postavljen za upravnika odjeljenja za pritvor KPD Butmir Ilidža - smješten u Vogošći, a rješenje će se primjenjivati od 14.07.1992.godine.

179. Činjenica jeste da je formalno pravno optuženi Branko Vlačo postao upravnik odjeljenja pritvora KPD Butmir – Vogošća u julu (14.07.1992.godine), ali su civili bili zatvarani od maja 1992.godine u objektu “Planjina kuća”, što su potvrdili saslušani svjedoci.

180. U kontekstu navedneog, interesantan je navod odbrane iz žalbe da se uvijek radilo o istom zatvoru, samo što se mijenjalo mjesto i naziv.

181. Za tačku II izreke presude, optuženi je oglašen krivim da je počinio krivično djelo 172. stav 1. tačka h) progon protupravnim zatvranjem i nečovječnim postupanjem (tačke e) i k) KZ BiH, za objekat “Nakina garaža” gdje ih je držao bez mogućnosti zadovoljenja elementarnih higijenskih potreba.

182. Navodi odbrane da je “Planjina kuća” počela funkcionisati tek 11.08.1992.godine, kada su zatvorenici iz “Bunkera” tamo prebačeni, po ocjeni ovog vijeća nije tačna, jer je objekat funkcionisao od maja mjeseca, što su potvrdili saslušani svjedoci.

ix. Tačka III

183. Ovo vijeće smatra neosnovanim žalbene navode odbrane kojim se ukazuje da zatočenički objekat “Planjina kuća” nije funkcionirao u period maj, juni, juli i početak augusta 1992.godine i to iz prethodno navedenih razloga.

184. Za ovu tačku optužnice, optuženi je oglašen krivim da je kao saizvršilac učestvovao u funkcionisanju sistema odvođenja na radove zatvorenika koji su se nalazili u zatočeničkom objektu za civile “Planjina kuća”, a kojim radnjama je ostvareno krivično djelo progona odvođenjem u ropstvo, jer iz iskaza svjedoka proizlazi da je upravo optuženi Vlačo određivao ko ide na rad i da mu je poznato za koju vrstu poslova se zatvorenici koriste.

185. Navode odbrane da radovi koje su obavljali zatvorenici ne predstavljaju okrutno postupanje u krivično pravnom smislu ovo vijeće smatra neosnovanim. Naime, u kontekstu obavljanja prinudnih radova najbitniji je status zatvorenih lica, a isti su imali status civila. Isti su u objektu “Planjina kuća” bili zatvoreni bez pravnog osnova, tako da njihovo odvođenje na prinudne radove u krivičnopravnom smislu predstavlja okrutno postupanje.

186. Vijeće najprije smatra bitnim naglasiti da samo odvođenje na prinudne radove **ratnih zarobljenika** ne predstavlja kršenje odredbi III Ženevske konvencije samo po sebi, budući da je članom 49. pomenute konvencije propisano da se ratni zarobljenici mogu upotrebljavati kao radnici, dok član 50 pomenute konvencije propisuje radove koji su dopušteni ratnim zarobljenicima. Međutim, izričito je zabranjeno da se zarobljenici pri tome izlažu opasnosti i pogibelji, kako je propisano članom 23. stav 1. Konvencije.

187. U kontekstu navedenog, naročito je bitno ponoviti da se radilo o civilim koji su bili nezakonito zatvoreni, a ne o ratnim zarobljenicima.

188. Postojanje svijesti i namjere na strani optuženog za provođenje sistema korištenja zatvorenika za obavljanje prisilnih radova na strani optuženog Branka Vlače ogleđa se u činjenici da je bio upravnik zatočeničkog objekat “Planjina kuća”, gdje su bez pravnog osnova bili zatvoreni civili, i da je po zahtjevima sam biraio zatvorenike koji će ići na rad, što ga čini saizvršiocem u krivičnom djelu progona odvođenjem u ropstvo.

189. Naime kako se to i navodi u pobijanoj presudi razni akti ukazuju na to da su različiti subjekti (institucije, organi) obraćali se upravniku zatvora sa zahtjevom kojim se traži odobrenje

za angažovanje zatvorenika za radove koji su vezani za borbene položaje, ali se u tim istim aktima zahtjev određuje samo u pogledu broja traženih zatvorenika, dok u aktima kojim je udovoljavano navedenim zahtjevima, a na mjestu potpisa svih dokumenata navedeno je ime Branka Vlače, upravnika zatvora, i u istim su imenom i prezimenom navedena lica koja se raspoređuju na radove. Što ukazuje da je upravnik određivao zatvorenike koji će ići na rad.

x. Tačka II2

190. Za ovu tačku optuženi je oglašen krivim kao **saizvršilac** u krivičnom djelu nečovječna djela slične prirode, i to po individualnoj krivičnoj odgovornosti, a ne komandnoj odgovornosti. Činjenica da je optuženi Branko Vlačo bio upravnik "Planjine kuće", a da je zlostavljanje zatvorenika Baručija Zahida i Muračević Eseta od strane stražara i drugih vojnika, trajalo duži vremenski period, da se kancelariji optuženog nalazila u istoj kući samo na spratu, da su povrede na oštećenim bile vidljive, ukazuju da je optuženi znao za fizičko zlostavljanje i da se to dešavalo uz njegovo znanje.

191. Isticanje da optuženi nije bio prisutan za vrijeme zlostavljanja i da optuženi nije imao ni *de facto* ni *de iure* kontrolu nad licima koja su vršila zlostavljanja zatvorenika, te ukazivanje odbrane na odgovornost Špirić Nebojše kao zamjenika upravnika u odsustvu optuženog, ovo vijeće smatra neosnovanim i paušalnim. Ukazivanje na elemente komandne odgovornosti koja se optuženom uopće ne stavlja na teret ni na koji način ne dovodi u pitanje utvrđenja u pobijanoj presudi.

xi. Tačka II3

192. Za ovu tačku optužnice vijeće je optuženog oglasilo krivim da je kao **saizvršilac** počinio krivično djelo zločine protiv čovječnosti progonom i to radnjama lišenje druge osobe života i odvođenje u robstvo, tako što je lično izdvajao i odvodio zatvorenike na rad, pri tome znajući da se zatvorenici koriste za živi štiti, da su njihovi životi dovedeni u opasnost, i da su neki od njih poginuli. Kako se to ispravno navodi u pobijanoj presudi, po zahtjevu Vogošćanske brigade, optuženi Branko Vlačo je određivao po zahtjevanom broju koji tačno zatvorenici će ići, iako iz prethodnih odvođenja svjestan da će isti biti korišteni za rad na opasnim lokacijama. Tako da je u navedenim radnjama kao saizvršilac dao odlučujući doprinos u izvršenju protupravne radnje.

193. Ovo vijeće smatra neosnovanim žalbene navode optuženog kojim se osporava da je smrt lica iz izreke presude posljedica činjenja ili nečinjenja optuženog ili njegovog podređenog, odnosno da je optuženi dao odlučujući doprinos radnjama glavnih izvršilaca. Naime kako navodi svjedok Mirsad Šehić, koji je vođen u živi štiti, optuženi Branko Vlačo *im je rekao da idu na Žuč, odraditi neki posao, pošto je gore opasna zona*. Svjedok također navodi da su prije njegovog odvođenja dovedena dva mrtva čovjeka. Vlačo je određivao ko će ići na način da je govorio "*ti, ti, ti, ti*". Svjedok Husnija Šehić potvrđuje da je u kontinuitetu vođen 5 puta u živi štiti.

194. Pored dokumenata koji se navode u pobijanoj presudi, a iz kojih jasno proizlazi da je optuženi znao da se zatvorenici vode na prisilne radove i to odobravao, vijeće ističe i dokaz broj T-198²³, zahtjev komandanta bataljona "Semizovac" od 12.09.1992.godine kojim se tražio od upravnika zatvora Vlačo Braneta svako jutro šalje 20 zatvorenika na prvu borbenu liniju radi

---

²³ Zahtjev za potrebu 20 zatvorenika od 12.09.1992.godine;

kopanja rovova, a sadržaj dokaza T-224²⁴ se odnosi na broj poginulih i ranjenih lica za vrijeme obavljanja radova na brdu Žuč na dan 21.09.1992.godine.

195. Odbrana ne spori da su zatvorenici odvođeni na radove, ali kao argument ističe da je zatvor postupao po naredbama Vogošćanske brigade. Upravo je u pobijanoj presudi ispravno navedeno da radnje optuženog predstavljaju saizvršilačke radnje, kojim je on kao upravnik doprinijeo izvršenju radnje glavnih izvršilaca. Optuženi je znao da se lica odvođe na opasne dijelove, gdje se vode borbe, i zatvorenici koriste kao živi štiti, u Biltene koje je vodio unosio je informacije o broju poginulih i ranjenih zatvorenika, pa je u više navrata po zahtjevima raznih organa nastavio sa izdavanjem zatvorenika koje je sam birao za odvođenje, što sve u svojoj sveukupnosti ukazuje da je optuženi bio svjestan situacije i posljedica.

xii. Tačka II4

196. Kada je u pitanju radnja izvršenja iz ove tačke za koju je optuženi oglašen krivim, odbrana osporava da je optuženi vršio zlostavljane zatvorenika Ljevo Mirsada, te osporava intenzitet nanesenih povreda licima Hilmi Šehiću i Avdi Durmiću, odnosno da iste ne dosežu stepen objektivnih patnji, ali ne osporava radnju izvršenja optuženog u odnosu na ove oštećene.

197. Dok nasuprot navodima odbrane, u prvostepenoj presudi je na osnovu iskaza svjedoka Hilme Šehića, Izeta Šehića, Husnije Šehića, Refika Šehića, Hikmeta Brkića, Bege Selimovića i svjedoka SV 3 utvrdilo van razumne sumnje da je optuženi svojim radnjama uzrokovao psihičke patnje, odnosno ozbiljne fizičke i psihičke povrede, koje predstavljaju zabranjene radnje drugih nečovječnih djela iz člana 172. stav 1 tačka k). Da je navedne radnje optuženi svjesno i namjerno poduzimao prema Hilmi Šehiću i Avdi Durmiću, ukazuje i činjenica da je optuženi bez ikakvog razloga, fizički zlostavljao zatvorenike i to zatvorenika Hilmu Šehića, kada se dobrovoljno javio da ide na rad i Avdu Durmića, nakon što se požalio na „kvalitet/količinu hrane dakle, jedini razlog fizičkog maltretiranja i nanošenja zatvorenicima fizičkih i psihičkih patnji, prema kako se to ispravno navodi u pobijanoj presudi jeste želja da zatvorenike ponizi i na taj način manifestuje moći i vlast, koju je u to vrijeme imao nad svim zatvorenicima koji su se nalazili u zatvoru za civile.

198. Da radnje optuženog poduzete prema oštećenim ne dostiže objektivni stepen velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede, ovo vijeće smatra neosnovanim. Naime da bi određene radnje imale karakter velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ukazuju posljedice

199. Činjenica da su oštećeni zlostavljani i nakon toga vraćeni iznova u neuslovni prostor zatočeničkog objekta da su isti cijelo vrijeme bio u strahu i neizvjesnosti za svoj život, prema ocjeni ovog vijeća predstavljaju povredu tjelesnog integriteta i izazivaju tešku duševnu patnju zarobljenika i čine krivično djelo nečovječnog postupanja, kako je to utvrđeno i u pobijanoj presudi.

200. Navodi odbrane da zlostavljanje Ljevo Mirsada nije poduzeo optuženi i da to nije potvrdio niti jedan svjedoka vijeće nalazi neosnovanim, te u ovom kontekstu ističe da broj oštećenih ne predstavlja bitan element krivičnog djela, te da u slučaju utvrđenja da optuženi protupravne radnje nije poduzimao prema svim oštećenim navedenim u izreci presude, ne bi izhodilo donošenjem oslobađajuće presude, jer ispuštanje imena jednog od oštećenih ne bi diralo u činjenični opis radnji

---

²⁴ Bilten od dana 21.09.1992.godine, Odjeljenje zatvor, Srpska opština Vogošća od 22.09.1992.godine;

u smislu njihove izmjene koja bi rezultirala promijenjenom pravnom kvalifikacijom djela, već bi se i u tom slučaju u radnjama optuženog ostvarila obilježja istog krivičnog djela, ali prema manjem broju oštećenih.²⁵

xiii. Tačka II5

201. Optuženi Branko Vlačo je za ovu tačku oglašen krivim da je **saizvršilac** u krivičnom djelu Zločini protiv čovječnosti (progonom) iz člana 172. KZ BiH stav 1. tačka h) i to radnjama odvođenje u ropstvo i to tako što je omogućio da se zatvorenici zatvora za civile "Planjina kuća" koriste za navedene radnje.

202. Činjenica jeste da je optuženi oglašen krivim da je kao upravnik zatvora za civile omogućio da zatvorenici učestvuju u izvlačenju poginulih lica na terenu.

203. Kao što se ispravno navodi u pobijanoj presudi optuženi Vlačo je oglašen krivim da je omogućio da se zatvorenici zatvora za civile "Planjina kuća" koriste za navedene radnje, jer je isti bio upravnik zatvora za civile, stoga u kontekstu inkriminisane radnje koja se optuženom stavlja na teret nije ni važno da li je optuženi taj dan bio prisutan, a što je vijeće i utvrdilo u pobijanoj presudi. Ali je on kao upravnik zatvora oglašen krivim da je kao saizvršilac sa drugim licima omogućio da se zatvorenici koriste za izvlačenje poginulih lica, što je nesporno utvrđeno, pa ga stoga prvostepeno vijeće nije našlo krivim za krivično djelo lišavanje života. Odnosno optuženog je našlo odgovornim po individualnoj krivičnoj odgovornosti za odvođenje u ropstvo. A kao što je kod ranijih tačaka opisano, optuženi je bio odgovoran kao upravnik za lica, civile u "Planjinoj kući", a imajući u vidu da su i ranije ljudi odvođeni na radove da je bilo ranjenih i poginulih on je u potpunosti bio upoznat sa stepenom opasnosti kada su zatvorenici odvođeni i nikada se tome nije usprotivio. Naročito u kontekstu ovog pitanja, vrlo je bitan status zatvorenika koji nisu bili ratni zarobljenici već civili, a o čemu je već ranije bilo riječi.

---

²⁵ Drugostepena presuda Eso Macić, broj S 1 1 K 002594 13 Krž3 od 13.06.2013.godine; Odluka Ustavnog suda BiH, AP/4613/12 od 17.03.2015.godine, strana 10;

C. ŽALBENI OSNOV PROPISAN ČLANOM 398. ZKP BiH - POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

204. Podnosilac žalbe koji tvrdi da je došlo do pogrešne primjene zakona mora, kako je već rečeno, navesti barem tu navodnu pogrešku, iznijeti argumente u prilog svojoj tvrdnji i obrazložiti na koji način je ta pogreška utjecala da odluka bude nezakonita.

205. U slučaju kada povreda zakona proizlazi iz primjene pogrešne pravne norme u presudi, žalbeno vijeće može navesti tačnu pravnu normu i shodno tome preispitati relevantna činjenična utvrđenja pretresnog vijeća. Time žalbeno vijeće ne ispravlja samo pravnu grešku nego primjenjuje odgovarajuću pravnu normu na dokaze sadržane u spisu u nedostatku dodatnih dokaza, te mora utvrditi da li je samo uvjereno, izvan svake razumne sumnje, u činjenično utvrđenje koje odbrana osporava prije nego što potvrdi to činjenično utvrđenje po žalbi.

206. U slučaju kada žalbeno vijeće zaključi da je pretresno vijeće pogriješilo u primjeni zakona, ali je uvjereno u tačnost činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće, žalbeno vijeće će preinačiti presudu u okviru pravilne primjene zakona i po potrebi samo utvrditi odgovarajuću kaznu, kako je to i propisano članom 314. i 308. ZKP BiH.

2. Navodi odbane

207. Odbrana ističe da je prvostepenom presudom povrijeđen krivični zakon, jer je primjenjen KZ BiH, iako je po stavu odbrane navedeno djelo bilo sadržano u KZ SFRJ iz 1976.godine (glava XVI – krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava).

208. Stoga odbrana smatra neadekvatnom primjenu člana 4a ZKP BiH u konkretnoj situaciji. Također, obzirom da u optužnici nije postojalo optuženje zbog tačke i), a optuženi je oglašen krivim za istu, odbrana ističe povredu principa *nullum crimen sine lege*, jer *prisilni nestanak judi* nije bio u krivičnom zakonu koji je bio na snazi 1992.godine. Odbrana smatra da prisilni nestanak nije predstavljao 1992.godine krivično djelo po međunarodnom običajnom pravu. U slučaju da odbrana prihvata da je krivično djelo Zločini protiv čovječnosti bilo regulisano međunarodnim pravom, postavlja se pitanje koja je onda sankcija bila propisana u tom periodu. U tom kontekstu odbrana ističe neophodnost primjene člana 38. KZ SFRJ jer prema sudskoj praksi u situaciji kada nije određena gornja i doljnja granica kazne onda se kazna izriče od opšteg minimuma pa do najviše granice propisane zakonom, a to je u ovom slučaju kazna u trajanju od 15 dana do 15 godina, što zakon KZ SFRJ čini povoljnijim za optuženog.

(i) Stav Apelacionog vijeća

a. Primjena zakona

209. Naime, prvostepeno vijeće je pravilno ukazalo da je odstupanje od principa vremenskog važenja krivičnog zakona upravo slučaj u odnosu na krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, koja u vrijeme izvršenja krivičnog djela jeste predstavljao krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava i gdje je primjenjen član 4a) KZ BiH. Naime radi se o krivičnom djelu koje kao takvo nije bilo propisano krivičnim zakonom koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela (KZ SFRJ). Međutim kako se radi o inkriminaciji koja uključuje

kršenje pravila međunarodnog prava, a u pitanju su djela kojima su ostvarena bitna obilježja bića krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) KZ BiH, to su ispunjeni uslovi iz člana 4a) KZ BiH²⁶.

210. Nasuprot navodima odbrane, prvostepeno vijeće je u pobijanoj presudi ispravno utvrdilo da predmetno krivično djelo nije ni bilo propisano u KZ SFRJ. Navodi odbrane optuženog da je krivično djelo Zločini protiv čovječnosti bilo propisano i u KZ SFRJ u dijelu koji nosi naziv „krivična djela protiv čovječnosti” su netačni, jer ovo krivično djelo nije bilo propisano KZ SFRJ koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela, ali predstavlja imperativni princip međunarodnog prava i nesporno je da je 1992. godine bili sastavni dio međunarodnog običajnog prava²⁷, te je u ovom kontekstu bitno istaći praksu Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Šimšić protiv Bosne i Hercegovine, broj 51552/10 od 26.08.2010. godine²⁸ u kojoj se navodi da djela Zločini protiv čovječnosti u vremenu (1992.godina) kada su bila počinjena nisu bila sadržana u domaćem pravu sve do stupanja na snagu Kaznenog zakona (2003), ali da ista jesu bila dio međunarodnog prava.

211. Također je neosnov prigovor odbrane optuženog da na utvrđeno činjenično stanje nije bilo moguće primijeniti krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, jer je djelo “prisilni nestanak lica” iz tačke i) unesen u Krivični zakon tek 2003.godine međutim “prisilni nestanak” kao radnja izvršenja krivičnog djela Zločina protiv čovječnosti, odnosno progona također je bio dio međunarodnog običajnog prava. Prisilni nestanak priznat je kao zločin protiv čovječnosti u više međunarodnih deklaracija i konvencija Deklaracija o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, G.A. res. 47/133, 47 U.N. GAOR Supp. (No. 49) at 207, U.N. Doc. A/47/49 (1992.); Međunarodna konvencija o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, E/CN.4/2005/WG.22/WP.1/Rev.4 (2005.), što ukazuje da je predmetno djelo kao zločin protiv čovječnosti (progon) bio dio međunarodnog prava u vrijeme izvršenja djela.

212. Imajući u vidu da se u konkretnom slučaju primjenom odredbe člana 4a) KZ BiH, u kojoj se navodi da članovi 3. i 4. KZ BiH ne sprečavaju suđenje ili kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjene ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava primjenjuje, te da je prvostepeno vijeće u konkretnoj

---

²⁶ U odredbi člana 4a) KZ BiH se navodi: „Članovi 3. I 4. Ovog zakona ne sprečavaju suđenje ili kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjene ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava.“

²⁷ Odluka Evropskog suda za ljudska prava, Šimšić protiv Bosne i Hercegovine, broj 51552/10 od 26.08.2010. godine;

²⁸ Sud opaža da je sadašnji aplikant bio osuđen 2007. godine za progon kao zločin protiv čovječnosti s obzirom na djela koja su se desila 1992. godine. Kako pobijana djela nisu sadržavala zločin protiv čovječnosti prema domaćem pravu sve do stupanja na snagu Kaznenog zakona, evidentno je iz dokumenata citiranih u gore navedenim stavcima od 8-13 da su pobijana djela, u vremenu kada su bila počinjena, sadržavala zločin protiv čovječnosti prema međunarodnom pravu. U tom smislu, primjećuje se da su svi sastavni elementi zločina protiv čovječnosti ispunjeni u ovom slučaju: pobijana djela su izvršena u kontekstu šireg i sistematičnog napada s ciljem na civilno stanovništvo i aplikant je bio svjestan ovih napada (suprotno slučaju Korbely, gore navedeni stavci, §§ 83-85). Aplikant je tvrdio da nije mogao predvidjeti da su njegova djela mogla sadržavati zločin protiv čovječnosti prema međunarodnom pravu. Primijećeno je, također, da je aplikant počinio ova djela kao policijski službenik. Sud drži da se osobe koje obnašaju profesionalnu dužnost moraju proceusirati s najvećim stupnjem opreza slijedeći njihovo zanimanje, te se može očekivati da dobiju posebnu pažnju u procjeni rizika koju je ta aktivnost povlačila za sobom (vidjeti Kononov, gore navedeno, § 235) Nadalje, imajući u vidu strahovitu, nezakonitu prirodu njegovih djela, koja uključuju ubistva i mučenja Bošnjaka unutar konteksta šireg i sistematičnog napada bošnjačkog civilnog stanovništva opštine Višegrad, čak bi i površna reakcija od strane aplikanta navela da su djela riskantna sadržavajući zločin protiv čovječnosti za koje bi se on mogao držati odgovornim. Sud zaključuje da su djela aplikanta, u vremenu kada su izvršena, sadržavala kazneno djelo definirano s dovoljno dostupnosti i predvidivosti prema međunarodnom pravu;

situaciji ispravno primjenilo KZ BiH iz 2003.godine samim tim je i ispravno primjenjen raspon kažnjavanja za ovo krivično djelo po KZ BiH iz 2003.godine.

b. Pravna kvalifikacija djela

213. Imajući u vidu navedeno na strani 10 ove presude, Apelaciono vijeće je utvrdilo da pri pravilnoj primjeni zakona na utvrđeno činjenični stanje, oblik učešća optuženog Branka Vlače ukazuje na pravilan tip odgovornosti iz člana 180. stav 1. KZ BiH, jer se radi o velikom broju radnji počinjenja, gdje je počinitelj činio više radnji koje se međusobno prepliću, kod krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, a koje spada u krivična djela na koja se odredba člana 180. stav 1. KZ BiH odnosi.

214. **Individualna krivična odgovornost u članu 180. stav 1.** KZ BiH navodi se:

1. Osoba koja planira, pokrene, naredi, učini ili podstrekava ili pomaže u planiranju, pripremanju ili učinjenju krivičnih djela iz člana 171. (Genocid), 172. (Zločini protiv čovječnosti), 173. (Ratni zločin protiv civilnog stanovništva), 174. (Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika), 175. (Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika), 177. (Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja), 178. (Protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na ratištu) i 179. (Povrede zakona ili običaja rata) ovog zakona, individualno je odgovorna za to krivično djelo. Službeni položaj bilo kojeg okrivljenog, bilo da se radi o šefu države ili vlade, ili o odgovornoj službenoj osobi vlade, ne oslobađa takvu osobu krivične odgovornosti niti utječe na ublažavanje kazne. 2. Činjenica da je neko od krivičnih djela iz člana 171. do 175. i člana 177. do 179. ovog zakona učinjeno od strane podređenog, ne oslobađa njemu nadređenu osobu od krivične odgovornosti ukoliko je ta nadređena osoba znala ili je mogla znati da se njen podređeni sprema učiniti takvo djelo, odnosno da je već učinio takvo djelo, a nadređena osoba je propustila da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje krivičnog djela, odnosno da učinitelj tog djela bude kažnjen.²⁹

i. Lična odgovornost

215. Odredba sadrži nekoliko oblika radnji supočiniteljstva odnosno sudioništva koje su određene s obzirom na specifičnu prirodu i težinu ovih krivičnih djela i na činjenicu da se radi o odgovornosti za krivična djela koja po pravilu sadrže veliki broj radnji počinjenja, o krivičnim djelima koja se najčešće čine od strane većeg broja osoba, o djelima koja imaju planski, sistemski karakter tako da je individualni doprinos pojedinca često teško odrediti.

216. U odredbi stavka 1. u pitanju su radnje između kojih je često nemoguće podvući jasnu crtu razgraničenja, po pravilu počinitelj poduzima više radnji koje se međusobno prepliću.

217. Pojedinim od navedenih radnji stvara se ili učvršćuje odluka kod drugih osoba da počine neka od navedenih krivičnih djela (poticanje). Neke od radnji imaju oblik radnji koje prethode

izvršenju krivičnog djela (npr., planiranje i pomaganje počinitelju navedenih djela). Planiranje podrazumijeva razmatranje ideja za pojedinačno ili, što je češće masovno počinjenje krivičnih djela, osmišljavanje načina i sredstava izvršenja krivičnog djela, osmišljavanje i definiranje uloga pojedinih osoba u počinjenju krivičnih djela, planiranje vremena i mjesta počinjenja djela. Ono što karakterizira planiranje je pretežnost intelektualnih aktivnosti dok pripremanje osim intelektualnih djelatnosti podrazumijeva prije svega određene manualne, fizičke aktivnosti npr., nabavljanje sredstava ili oružja za počinjenje krivičnih djela i sl. Pripremanje u suštini predstavlja jednu od faza provođenja u djelo radnji planiranja, planer je idejni tvorac, a priprematelj jedan od realizatora izvršenja krivičnog djela (*Igr. Jatović*, str.90). Osobna krivična odgovornost za navedene radnje postojat će samo ako su one počinjene u odnosu na gore već spomenuta točno određena kaznena djela iz ove glave.³⁰

218. U smislu odredbi člana 180. stav 1. KZ BiH, „planiranje znači da jedna ili više osoba smišljaju izvršenje krivičnog djela, u pripremnoj fazi kao i u fazi sprovođenja.“ „Pomaganje i podržavanje znači davanje znatne podrške počinjenju krivičnog djela“ „Pomaganje i podržavanje, koji se mogu činiti sinonimima, u stvari jesu različiti. Pomaganje znači pružanje pomoći nekome. Na drugoj strani, podržavanje bi uključivalo olakšavanje počinjenja nekog djela tako što bi se slagalo s istim.“ Podstrekavanje predstavlja umišljajno navođenje ili nagovaranje drugog na izvršenje krivičnog djela, odnosno na formiranje odluke kod podstrekavanog da izvrši krivično djelo. „Actus reus koji se traži za 'poticanje' zločina jeste svako ponašanje optuženog kojim se druga osoba podstiče da djeluje na određeni način. Ovaj element je zadovoljen ukoliko se dokaže da je ponašanje optuženog predstavljalo faktor koji je jasno doprinio ponašanju druge osobe ili osoba. Nije neophodno dokazati da krivično djelo ne bi bilo počinjeno da nije bilo učešća optuženog.“³¹

219. Sud je dao obrazloženje i u vezi oblika krivične odgovornosti i oblika učešća optuženog u inkriminiranim radnjama u dijelu koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

ii. Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav 1. tačka

h) KZ BiH

220. Imajući u vidu da argumentaciju na strani 18. ove presude u vezi kvalifikovanja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH, Apelaciono vijeće je preinačilo prvostepenu presudu na način da je krivično djelo pravno kvalifikovalo kao Zločini protiv čovječnosti progonom iz člana 172. stav (1) tačka h) KZ BiH, uz opisno definisanje kako je progon učinjen radnjama ubistva, odvođenjem u ropstvo, zatvaranjem, prisilnim nestankom i nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ali bez navođenja odgovarajućih tačaka člana 172. stava 1., odnosno tačaka od **a), c), e), i) i k).**

---

²⁹ Član 180. stav 1. KZ BiH;

³⁰ Komentar Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, strana 594;

³¹ Tužilac protiv Radislava Krstića, predmet broj IT-98-33, presuda izrečena 02.08.2001. godine, (u daljem tekstu: Predmet Krstić, presuda pretresnog vijeća), par. 601 440 Predmet Kvočka, presuda pretresnog vijeća par. 254. 441 Vidi Presuda: Tužilac protiv Aleksovskog, br. IT-95-14/1-A 144; Presuda Momčilo Mandić, X-KR-05/58 od 18.07.2007.godine, strana 143;

D. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 300. ZKP BiH - ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

221. Prije nego se osvrne na konkretne žalbene prigovore, Apelaciono vijeće naglašava da pretresno vijeće ima široko diskreciono pravo u utvrđivanju odgovarajuće kazne, obzirom da je u takvoj poziciji da najbolje može odmjeriti i ocjeniti dokaze izvedene na glavnom pretresu. Shodno tome, Apelaciono vijeće neće remetiti analizu pretresnog vijeća o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima kao ni težinu koja je data tim okolnostima, osim ako podnosilac žalbe ne pokaže da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje široko diskreciono pravo.

222. Naime, podnosilac žalbe mora pokazati da je pretresno vijeće dalo težinu nebitnim i irelevantnim pitanjima, da nije dalo težinu ili dovoljno težine relevantnim pitanjima, da je napravilo očiglednu grešku u odnosu na činjenice na koje je primijenilo svoje diskreciono pravo ili da je odluka pretresnog vijeća bila u tolikoj mjeri neopravdana, ili jednostavno nepravedna, da Apelaciono vijeće može izvesti zaključak da pretresno vijeće nije koristilo svoje diskreciono pravo na primjeren način. Apelaciono vijeće također, uzima u obzir da pretresno vijeće nije obavezno da posebno obrazlaže svaku otežavajuću i olakšavajuću okolnost, pa ako je Apelaciono vijeće uvjerenjeno da je pretresno vijeće razmatralo te okolnosti, ono neće izvesti zaključak da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne.

223. Apelaciono vijeće neće preinačiti odluku o kazni samo zbog toga što pretresno vijeće nije primijenilo sve relevantne zakonske odredbe, već će preispitati odluku o kazni samo ako podnosilac žalbe pokaže da je propust da se primijene sve relevantne zakonske odredbe doveo do nepravilne presude. Ako Apelaciono vijeće smatra da je došlo do nepravilne presude ono će utvrditi odgovarajuću kaznu na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane pretresnog vijeća i pravilno primijenjenog zakona.

2. Navodi odbrane

224. Prema stavu odbrane izrečena kazna optuženom po KZ BiH u trajanju od 15 godina, praktično predstavlja 1/3 maksimalno zapriječene kazne, čime je ukazano na tendenciju blažeg kažnjavanja, ali ista predstavlja maksimalnu kaznu zatvora predviđenu KZ SFRJ. U konačnici, odbrana smatra da uz olakšavajuće okolnosti koje je Sud prihvatio, optuženi je trebao dobiti kaznu zatvora ispod posebnog minimuma. Odbrana ponovo ističe olakšavajuće okolnosti, koje bi Apelaciono vijeće trebalo cijeliti prilikom donošenja konačne odluke. Naime, u tom smislu naročito naglašava dobro vladanje optuženog Vlače u pritvoru, vrijeme provedeno u pritvoru, protok vremena od navodnog činjenja krivičnog djela, starost optuženog i njegovog zdravstvenog stanja, neosnovane optužbe od kojih je Tužilac na kraju odustao, raniji život i izreženo žaljenje, spašavanje života ili umanjivanje patnji zatvorenicima, vrijeme obavljanja dužnosti u trajanju od 6 mjeseci i poboljšanje uslova u zatvoru. Naprijed navedne okolnosti odbrana smatra naročito olakšavajućim okolnostima, pa se po ocjeni odbrane specijalna i generalna prevencija može postići i sa kaznom ispod zakonom propisanog minimuma u KZ BiH, odnosno kaznom znatno bližoj propisanom minimuma u KZ SFRJ.

3. Navodi Tužilaštva BiH

225. Tužilaštvo smatra da je prvostepeni sud prilikom ocjene dokaze nedovoljno cijenio otežavajuće okolnosti koje su se našle na strani optuženog, a precijenio olakšavajuće okolnosti i u skladu sa tim izrekao znatno nižu odnosno za počinioca blažu kaznu. Tužilaštvo BiH osporava utvrđenja iz pobijane presude koja se odnose na ocjenu jačine opasnosti za zaštićena lica, jer je svoj stav prvostepeno vijeće vezalo za krivična djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a koja djela se optuženom nisu ni stavljala na teret. U žalbi se dalje ističe da je prvostepeno vijeće moralo kao otežavajuće okolnosti cijeliti brojnost, intenzitet i dužinu trajanja protivpravnih radnji, brojnost žrtava, te da je tokom boravka u navedenim logorima 35 zatočenika preživjelo ranjavanje, a 38 zatočenika je smrtno stradala, te da je radnje optuženi poduzimao u okviru širokog i sistematičnog napada i sa diskriminatornom namjerom.

226. Iz obrazloženja presude po ocjeni Tužilaštva nije vidljivo zbog čega bi se svrha kažnjavanja mogla postići niskom krivičnopravnom sankcijom. Iako se navodi u pobijanoj presudi da je Sud cijenio sve okolnosti, Tužilaštvo ističe da je prvostepeni sud jedino cijenio olakšavajuće okolnosti na strani optuženog. Po ocjeni Tužilaštvo obrazloženje razloga za izricanje visine kazne u trajanju od 15 godina ostaje nejasno, iako se navode precizne zakonske odredbe o kojima je vijeće vodilo računa.

(i) Stav Apelacionog vijeća

227. U pobijanoj presudi vijeće na strani optuženog prilikom odmjeravanja kazne nije našlo otežavajuće okolnosti, dok je kao olakšavajuće okolnosti cijnilo raniju neosuđivanost, te porodične prilike (oženjen, otac dvoje djece), te je optuženom izreklo kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

228. Osnov individualne krivične odgovornosti optuženog bilo je to što je on, bio upravnik ili vršilac dužnosti upravnika zatočeničkih objekata u kojima su bili zatočeni civili bez pravnog osnova, pomagao i podržavao počinjenje tih zločina time što je znao da se oni vrše, te time što je, ne preduzevši kao upravnik ništa u vezi sa tim zločinima, svjesno u značajnoj mjeri doprinio kontinuiranom održavanju tih krivičnih djela ohrabrujući njihove izvršioce.

229. Prilikom odmjeravanja kazne zatvora Apelaciono vijeće je imalo u vidu sve okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude veća ili manja, a naročito stepen krivične odgovornosti optuženog, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, te lične prilike optuženog, a što je prvostepeno vijeće samo dijelimično cijnilo prilikom odmjeravanja kazne, tako da je izrečena kazna prestrogo odmjerena, kako se to ističe i u žalbi branioca optuženog.

230. Stoga je vijeće dijelimično prihvatilo navode odbrane u pogledu osporavanja visine izrečene krivične sankcije, te je cijeneći i ulogu optuženog u cijelom sistemu zatočavanja civila u zatočeničkim objektima u periodu od aprila do oktobra 1992.godine, adekvatnom kaznom za optuženog smatra kaznu zatvora u trajanju od 13 (trinaest) godina.

231. Navedeno, uz iskreno kajanje koje iskazuje optuženi u podnesku dostavljenom na sjednici Apelacionog vijeća, starost optuženog i njegovo zdravstveno stanje³², ukazuje da se svrha kažnjavanja, kako sa gledišta specijalne, tako i sa gledišta generalne prevencije, može postići i sa kaznom zatvora u kraćem trajanju od one koju je izrekao prvostepeni sud.

232. Shodno navedenom ovo Apelaciono vijeće je djelomično uvažilo žalbu branioca optuženog Branka Vlače, te preinačilo prvostepenu presudu u dijelu odluke o kazni, tako što je optuženog za počinjeno krivično djelo osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 13 (trianest) godina, u koju mu se ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru počev od 27.08.2011. godine (dan lišenja slobode, kada mu je određen ekstradicioni pritvor), pa nadalje, sa uvjerenjem da je ovakva kazna u srazmjeri sa svim okolnostima konkretnog slučaja, koje su od uticaja na visinu izrečene kazne i da se istom postiže svrha kažnjavanja predviđena u članu 39. KZ BiH.

233. Razloge kao što je dobro vladanje optuženog Vlače u pritvoru i vrijeme provedeno u pritvoru, vijeće nije cijeniло ni kao otežavajuće niti kao olakšavajuće okolnosti.

234. Činjenica da je optuženi u nekoliko navrata pomogao nekim od zatvorenih civila, vijeće nije cijeniло kao olakšavajuću okolnost, jer navedeno ponašanje nije ocjenilo kao uobičajni obrazac ponašanja optuženog, te ova činjenica također ukazuje i da je optuženi mogao značajno da utiče na sudbinu civila u zatočeničkim objektima.

235. Zbog svega gore navedenog, vijeće smatra u cijelosti neosnovanim žalbene navode Tužilaštva BiH, koje smatra da prema optuženom treba izreći kaznu dugotrajnog zatvora ili težu zatvorsku kaznu od 15 godina. Prigovore Tužilaštva kojim se ukazivalo da je optuženi protupravne radnje učinio kao dio širokog i sistematičnog napada i sa diskriminatornom namjerom, te da iste treba smatrati otežavajućim okolnostima, ovo vijeće smatra neosnovanim jer predmetne okolnosti predstavljaju bitna obilježja krivičnog djela, koje je vijeće već cijeniло prilikom utvrđivanja krivice optuženog.

236. Imajući u vidu razloge koji su izneseni u pogledu odluke o kazni, postali su bespredmetni drugi žalbeni prigovori Tužilaštva BiH, a koji se odnose na kaznu koja je izrečena optuženom.

237. Iz naprijed navedenih razloga, na osnovu člana 313. i 314. ZKP BiH, vijeće Apelacionog odjeljenja je donijelo odluku kao u izreci presude.

Zapisničar:

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Pravni savjetnik

S U D I J A

Elma Karović

Redžib Begić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.

---

³² Izvještaj o psihičkom stanju od 16.01.2015.godine; Izvještaj o zdravstvenom stanju pritvorenog lica Vlačo Branka koji se odnosi na kardiološki pregled